

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XXVI/203/12
Rady Gminy Orchowo
z dnia 20.12.2012 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINY ORCHOWO

Orchowo, lipiec 2012 r.

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP.....	5
I.1.	Ogólna charakterystyka gminy.....	5
I.2.	Cel opracowania Studium.....	5
I.3.	Zespół autorski projektu Studium.....	7
II.	UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	8
II.1.	Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu.....	8
II.2.	Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony. 10	
	<i>II.3.1 Budowa geologiczna i ukształtowanie terenu.....</i>	11
	<i>II.3.2 Surowce mineralne</i>	11
	<i>II.3.3 Zasoby wodne</i>	12
	<i>II.3.4 Klimat</i>	13
	<i>II.3.5 Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna</i>	13
	<i>II.3.6 Obszary cenne przyrodniczo.....</i>	15
	<i>II.3.7 Zanieczyszczenie powietrza i hałas</i>	19
	<i>II.3.8 Program Ochrony Środowiska</i>	20
II.4	Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	20
	<i>II.4.1 Dziedzictwo kulturowe i zabytki</i>	20
	<i>II.4.2 Dobra kultury współczesnej.....</i>	32
II.5	Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia.....	32
	<i>II.5.1 Struktura demograficzna gminy.....</i>	32
	<i>II.5.2 Zasób mieszkaniowy</i>	33
	<i>II.5.3 Rynek pracy</i>	33
	<i>II.5.4 Oświata i wychowanie</i>	33
	<i>II.5.5 Ochrona zdrowia i opieka społeczna.....</i>	34
	<i>II.5.6 Kultura, sport i rekreacja</i>	34
	<i>II.5.7 Kościoły i cmentarze.....</i>	34
	<i>II.5.8 Usługi pozostałe</i>	35
II.6	Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.....	35
II.7.	Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy.....	36
	<i>II.7.1 Budżet gminy.....</i>	36
	<i>II.7.2 Rolnictwo i jego otoczenie</i>	38
	<i>II.7.3 Leśnictwo i jego otoczenie</i>	38
	<i>II.7.4 Turystyka</i>	39

II.7.5	<i>Wykorzystanie innych zasobów naturalnych, w tym odnawialnych źródeł energii</i>	39
II.7.6	<i>Pozostała działalność gospodarcza</i>	40
II.8.	Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów.	40
II.9.	Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.	40
II.10.	Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.	41
II.11.	Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych.	41
II.12.	Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.	42
II.13.	Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.	42
II.13.1	<i>Komunikacja drogowa</i>	42
II.13.2	<i>Komunikacja kolejowa</i>	43
II.13.3	<i>Komunikacja wodna</i>	43
II.13.4	<i>Zaopatrzenie w wodę</i>	43
II.13.5	<i>Odprowadzenie ścieków</i>	44
II.13.6	<i>Zaopatrzenie w energię elektryczną</i>	44
II.13.7	<i>Zaopatrzenie w paliwa gazowe</i>	45
II.13.8	<i>Zaopatrzenie w ciepło</i>	45
II.13.9	<i>Telekomunikacja i łączność</i>	45
II.13.10	<i>Gospodarka odpadami</i>	45
II.14.	Uwarunkowania wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego i zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.	46
II.14.1	<i>Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego</i>	46
II.14.2	<i>Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych</i>	48
II.15.	Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.	48
III.	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	49
III. 1.	Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.	49
III.2.	Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy.	52
III.3.	Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.	54
III.4.	Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.	55

III.5.	Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.....	55
III.5.1	<i>Komunikacja drogowa</i>	55
III.5.2	<i>Komunikacja kolejowa</i>	56
III.5.3	<i>Komunikacja wodna</i>	56
III.5.4	<i>Zaopatrzenie w wodę</i>	57
III.5.5	<i>Odprowadzenie ścieków</i>	57
III.5.6	<i>Zaopatrzenie w energię elektryczną</i>	57
III.5.7	<i>Zaopatrzenie w paliwa gazowe</i>	58
III.5.8	<i>Zaopatrzenie w ciepło</i>	58
III.5.9	<i>Telekomunikacja</i>	59
III.5.10	<i>Gospodarka odpadami</i>	59
III.6.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.....	59
III.7.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.	60
III.8.	Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m ² oraz obszary przestrzeni publicznej.	60
III.9.	Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.....	60
III.10.	Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.	60
III.11.	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.	62
III.12.	Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. 62	62
III.13.	Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej.....	62
III.14.	Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.	62
III.15.	Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.....	62
III.16.	Inne obszary problemowe.	62
IV.	UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ	63
V.	SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM	64
V.1.	Synteza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy.....	64
V.2.	Synteza kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.	64

I. WSTĘP

I.1. *Ogólna charakterystyka gminy.*

Gmina Orchowo zlokalizowana jest we wschodniej części województwa wielkopolskiego. Od zachodu graniczy z gminą Trzemeszno oraz Witkowo, od wschodu z gminą Wilczyn i Jeziora Wielkie, od północy z gminą Mogilno i Strzelno, a od południa z gminą Kleczew oraz Powidz. Gminy Mogilno, Strzelno oraz Jeziora Wielkie leżą w województwie kujawsko-pomorskim, natomiast pozostałe gminy znajdują się w województwie wielkopolskim.

Wieś Orchowo, licząca 1430 mieszkańców (USC, 2011) położona jest w centrum gminy i posiada połączenia autobusowe z większością wsi gminy oraz z miastami: Mogilnem i Strzelnem z województwa kujawsko-pomorskiego oraz Trzemesznem i Słupcą z województwa wielkopolskiego.

Podstawowe dane o gminie:

- powierzchnia gminy: 9812 ha
- liczba mieszkańców (USC, stan na 31 XII 2011 r.): 4036
- gęstość zaludnienia: 40 osób/km²

I.2. *Cel opracowania Studium.*

Projekt zmiany Studium, ze względu na holistyczny wymiar analizowanej przestrzeni, obejmuje nie tylko obszary, których zmiana dotyczy bezpośrednio, ale całą gminę Orchowo w jej granicach administracyjnych. Powierzchnia gminy wynosi 9812 ha i jest podzielona na 11 sołectw. Na dzień 31 XII 2011 r.¹ liczba mieszkańców wynosiła 4036.

Celem opracowania jest dostosowanie Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy Orchowo, uchwalonego przez Radę Gminy Orchowo dnia 27 lutego 2006 r.,² do nowej rzeczywistości społeczno-gospodarczo-prawnej, z uwzględnieniem postępujących zmian w środowisku przyrodniczym., ze szczególnym uwzględnieniem:

- a) wniosków złożonych do Wójta Gminy o zmianę przeznaczenia obszarów;
- b) obowiązków wynikających z nowych aktów prawnych;
- c) dostosowania ustaleń Studium do planowanego sposobu zagospodarowania Gminy;

¹ Za: Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2010 r. Stan w dniu 31 XII. 2011. Główny Urząd Statystyczny, Warszawa.

² Uchwała Rady Gminy Orchowo Nr XXXV/218/06 z dnia 27 lutego 2006 r.

- d) aktualnych potrzeb inwestycyjnych, oraz określenie zasad zagospodarowania terenów w oparciu o zmienione przepisy prawa.

Podstawą do przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium jest uchwała Rady Gminy Orchowo nr V/26/11 z dnia 24 lutego 2011r w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Orchowo. Bodźcem dla jej uchwalenia były przede wszystkim: (1) wnioski, które wpłynęły do Wójta gminy Orchowo w sprawie zmiany przeznaczenia działek; (2) postulaty własne Wójta wynikające z obowiązku realizacji przyjętych kierunków rozwoju gminy; (3) zainteresowanie inwestycyjne obszarem gminy w tym szczególnie w dziedzinie odnawialnych źródeł energii.

Projekt zmiany Studium przedłożono do uzgodnienia i zaopiniowania właściwym organom administracyjnym. Zmianę Studium uchwalono uchwałą nr Rady Gminy Orchowo z dnia w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Orchowo. Końcowy dokument zmiany Studium stanowi:

- część graficzna – rysunek w skali 1:10000,
- część opisowa.

W tworzeniu projektu zmiany Studium wykorzystano z wielu źródeł danych i analiz, jednakże podstawowym dokumentem, na którym bazowano, są załączniki: tekstowy oraz graficzny do uchwały w sprawie uchwalenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Orchowo, uchwalonego przez Radę Gminy Orchowo uchwałą XXXV/218/06 w dnia 27 lutego 2006 r. Dokument ten opracował w 2006 roku zespół ekspercki pod przewodnictwem mgr. inż. Andrzeja Bielewskiego w firmie Architektura i Geotechnika Andrzej Bielewski z siedzibą w Koninie przy ul. Wyszyńskiego 34/18, 62-510 Konin. Przy opracowywaniu poniższego dokumentu wykorzystano m. in. z:

- Kaczmarczyk S., Kaczmarczyk K., Opracowanie ekofizjograficzne gminy Orchowo, 2004 r.;
- Plan Rozwoju Lokalnego gminy Orchowo na lata 2004-2006 (z przedłużonym okresem programowania do 2013 roku), 2004;
- Kozłowska E. (red.), Program Ochrony Środowiska gminy Orchowo, Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych w Poznaniu, Poznań 2004 r.;
- Lewandowska A., Plan gospodarki odpadami dla Gminy Orchowo, 2004 r.;
- Strategia Rozwoju Gminy Orchowo na lata 2006-2018, VOTER PUBLIC RELATIONS, Poznań;

- Raport o stanie gminy Orchowo 2000-2005, VOTER PUBLIC RELATIONS, Poznań;
- Rejestr obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Orchowo;
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Orchowo na lata 2009-2012, Orchowo, 2009 r.;
- Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2010 r. Stan w dniu 31 XII. 2011., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa;
- Wylegała P., Kuźniak S., Dolata P., Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego, Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego, Poznań 2008 r.;
- Chmiel J., Gąbka M., Brzeg A., Rusińska A., Mazurkiewicz J., Golski J., Standardowy Formularz Danych dla obszaru Pojezierze Gnieźnieńskie, 2009 r.;
- Energia odnawialna w Wielkopolsce. Uwarunkowania rozwoju., Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu, 2011 r.

Źródło danych stanowiły także liczne internetowe bazy danych, m. in. GUS.

1.3. Zespół autorski projektu Studium.

Projekt zmiany Studium opracował zespół w składzie:

- mgr inż. Andrzej Jagucki, członek ZOIU nr Z-477 – projektant prowadzący,
- mgr Bartosz Skrzypczak – współpraca,
- mgr Bartosz Strzyżycki – współpraca.

Opracowanie wykonano w:

JAGABUDEX-PROJEKT, ul. Marcelińska 61/8, 60-354 Poznań.

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

II.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu.

Struktura użytkowania gruntów na obszarze gminy wynosiła w 2005 roku odpowiednio (GUS, 2005 r.):

grunty orne: 6419 ha (65,42%)

łąki: 409 ha (4,17%)

pastwiska: 128 ha (1,30%)

lasy: 1822 ha (18,57%)

wody: 221,75 ha (2,26%)

pozostałe grunty i nieużytki: 812,25 ha (8,28%).

Gmina Orchowo jest typową gminą rolniczą. Użytki rolne stanowią 71,23% (GUS, 2005) ogólnej powierzchni gminy, a funkcją uzupełniającą jest rekreacja związana z terenami położonymi głównie we wschodniej części gminy, nad ciągiem jezior.

W Gminie jest 11 sołectw: Bielsko, Linówek, Myślątkowo, Orchowo, Orchówek, Osówek, Różanna, Skubarczewo, Słowikowo, Szydłowiec, Wólka Orchowska. Miejscowości bez statusu sołectwa: Gałczynek, Kinno, Kossakowo, Mlecze, Ostrówek, Podbielsko, Podlesie, Rękawczyn, Rękawczynek, Siedluchno, Suszewo. Największą miejscowością Gminy jest wieś Orchowo, którą zamieszkuje 1430 osób (USC, 2011).

Największe na obszarze gminy zespoły zabudowy mieszkaniowej znajdują się w Orchowie. W pozostałych miejscowościach, z uwagi na ich typowo rolniczy charakter, przeważa zabudowa zagrodowa, tj. budynki mieszkalne oraz inwentarskie i gospodarcze, natomiast zabudowa wielorodzinna związana jest z przedwojennymi zespołami dworsko-folwarcznymi bądź gospodarstwami uspołecznionymi okresu powojennego.

Zabudowa usługowa także występuje głównie we wsi Orchowo – dominującym ośrodkiem usługowym gminy, natomiast w pozostałych miejscowościach reprezentowana jest przede wszystkim przez obiekty oświatowe.

W gminie odnotowuje się ruch budowlany, wzrasta ilość oddanych budynków mieszkalnych. W latach 2006 – I połowa 2010 wydano łącznie 115 decyzji o warunkach zabudowy, z czego większość stanowiły inwestycje w zakresie budowy domów jednorodzinnych.

Na terenie Gminy obowiązuje 15 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Poniżej zestawiona jest lista uchwał uchwalających je.

1. Uchwała Nr XXVI/116/96 Rady Gminy Orchowo z dnia 10 października 1996 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w Szydłowcu, gm. Orchowo;
2. Uchwała Nr XXIX/131/97 Rady Gminy Orchowo z dnia 14 lutego 1997 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów budownictwa letniskowego w Szydłowcu, gm. Orchowo;
3. Uchwała Nr XXXII/145/97 Rady Gminy Orchowo z dnia 27 maja 1997 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w Gałczyńku, gm. Orchowo;
4. Uchwała Nr XL/180/98 Rady Gminy Orchowo z dnia 21 kwietnia 1998 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w Szydłowcu, gm. Orchowo;
5. Uchwała Nr XL/181/98 Rady Gminy Orchowo z dnia 21 kwietnia 1998 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wybranych terenów na obszarze gm. Orchowo;
6. Uchwała Nr XL/180/98 Rady Gminy Orchowo z dnia 21 kwietnia 1998 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w Szydłowcu, gm. Orchowo;
7. Uchwała Nr XX/102/00 Rady Gminy Orchowo z dnia 21 czerwca 2000 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Orchowo;
8. Uchwała Nr XXVI/128/01 Rady Gminy Orchowo z dnia 30 stycznia 2001 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Orchowo;
9. Uchwała Nr XXVIII/140/01 Rady Gminy Orchowo z dnia 31 marca 2001 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Orchowo;
10. Uchwała Nr XLII/205/02 Rady Gminy Orchowo z dnia 9 października 2002 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Orchowo;
11. Uchwała Nr VI/28/03 Rady Gminy Orchowo z dnia 19 marca 2003 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Orchowo.
12. Uchwała Nr XXXV-222-09 Rady Gminy Orchowo z dnia 29 czerwca 2009 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla boisk sportowych w m. Osówiec, Różanna, Wólka Orchowska;

13. Uchwała Nr XLIII-279-10 Rady Gminy Orchowo z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Mlecze i Kossakowo;

14. Uchwała Nr X/80/11 Rady Gminy Orchowo z dnia 11.08.2011 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębie wsi Osówiec w gminie Orchowo;

15. Uchwała nr XIII/99/11 Rady Gminy Orchowo z dnia 28 października 2011 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębie wsi Różanna w gminie Orchowo.

II.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przez ład przestrzenny należy rozumieć „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne”. Ponieważ gmina Orchowo jest gminą rolniczą, w jej krajobrazie dominują pola uprawne oraz zabudowa zagrodowa. Analizując ich wzajemne powiązania można stwierdzić, że dotychczasowy rozwój osadnictwa odbywa się w sposób harmonijny, uwzględniający z jednej strony potrzeby gminy i jej mieszkańców, a z drugiej ograniczenia związane z wysoką jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej i obszarami cennymi przyrodniczo, a także wymaganiami zachowania zwartości istniejących jednostek osadniczych (unikanie nadmiernego rozpraszania się zabudowy). Zauważalne na obszarze gminy zaburzenia ładu przestrzennego uwarunkowane są czynnikami historycznymi i wiążą się z wprowadzeniem, po II Wojnie Światowej, gospodarki uspołecznionej w dawnych zespołach dworsko-folwarcznych. Pierwotna struktura funkcjonalna i przestrzenna tych zespołów, wynikająca z nieistniejącej już struktury społeczno-gospodarczej, stała się zbędna, a często celowo była niszczone. Szansą na rewitalizację takich zespołów, a w konsekwencji właściwe kształtowanie ładu przestrzennego, jest poszukiwanie nowych kierunków rozwoju, m.in. w branży turystycznej.

II.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

II.3.1 Budowa geologiczna i ukształtowanie terenu

Według podziału Polski na jednostki geologiczne gmina Orchowo leży w mezozoicznej Niece Szczecińsko-Łódzko-Miechowskiej, a dokładniej w Niece Mogileńsko-Łódzkiej. Nieckę szczecińską od mogileńskiej oddziela elewacja Obornik z antyklinami Szamotuł i Rogoźna, natomiast nieckę łódzką od miechowskiej oddziela elewacja przedborska zwana także elewacją radomszczańską lub rygłem przedborskim. Utwory kredowe reprezentowane przez margle występują na głębokości 74,4 m p. p. t. (otwór wiertniczy w rejonie Skubarczewa), utwory trzeciorzędowe osiągają niewielką miąższość od 4-9 m (otwór w rejonie Orchowa) i reprezentowane są przez mułki oraz piaski pylaste z wkładkami pyłu. Miąższość czwartorzędu jest zbliżona na całym obszarze gminy i wynosi ok. 64-84 m. Dominuje glina zwałowa podścielona grubą warstwą piasków. Miąższość gliny wynosi od 40 do 67 m. Udokumentowane złoża surowców występujące na terenie gminy to:

- złoża kruszywa naturalnego w rejonie Skubarczewa, Szydłowiec i Myślątkowo;
- złoża torfu w rejonie Orchowa.

Gmina leży w obrębie regionu IX – Wysoczyzny Gnieźnieńskiej, w obrębie której wyróżniono subregiony: Pagórki Ostrowieckie, Obniżenie Niedzięgielskie, Równina Wylatkowska, Pagórki Orchowskie i Obniżenie Kosowsko-Szydłowieckie. Jest to obszar związany ze zlodowaceniem bałtyckim, o dość urozmaiconej rzeźbie terenu, szczególnie w zachodniej części gminy. Najwyżej położony punkt na terenie gminy znajduje się w południowej części gminy w odległości ok. 600 m od miejscowości Myślątkowo i wynosi 129,3 m n. p. m. Natomiast najniżej położony punkt zlokalizowany jest w pd.-wsch. części gminy, w miejscowości Suszewo i wynosi 103 m. n. p. m.

II.3.2 Surowce mineralne

Surowce mineralne gminy to surowce należące do grupy pospolitych – jest to kruszywo naturalne, którego złoża mają jedynie znaczenie lokalne.

Udokumentowane złoża tego surowca to:

- złożo „Skubarczewo” o zasobach geologicznych 388 tys. ton,
- złożo „Szydłowiec” o zasobach geologicznych 183 tys. ton,
- złożo „Myślątkowo” o zasobach geologicznych 127 tys. ton.

Obszar prognostycznego występowania tej kopaliny to złożo „Orchówek”.

Cenne złożo kruszywa naturalnego (żwir) „Skubarczewo” położone jest w lesie i nie może być eksploatowane. Istotną barierą jest też fakt, że złożo to występuje na obszarze objętego ochroną Powidzkiego Parku Krajobrazowego.

II.3.3 Zasoby wodne

Na terenie gminy występują fragmenty dwóch dużych, częściowo przepływowych ciągów rynien jeziornych – jezior skorzęcińskich i wilczyńsko – powidzkich, odwadniających obszar gminy. Pierwszy ciąg rynien w obrębie gminy wypełniają wody Jeziora Skubarczewskiego, Słowikowo i Kamienieckiego, które łączy z sobą największy ciek omawianej gminy – Noteć Zachodnia (Kwieciszewica), wypływająca z Jeziora Niedzięgiel (Skorzęcińskie) na terenie gminy Witkowo. Natomiast drugi ciąg rynien jeziornych przebiegający peryferyjnie w obrębie gminy, w skład którego wchodzi jeziora Budzisławskie, Suszewskie, Kownackie, odwadnia wschodnią i centralną część gminy. Jezioro Orchowskie poprzez ciek bez nazwy przebiegający równoleżnikowo posiada połączenie z Jeziorem Suszewskim. Do jeziora tego prowadzone są również wody Kanału Suszewskiego biorącego początek w rejonie Wólki Orcholskiej. W północno-zachodniej części gminy płynie Kanał Gać, który po opuszczeniu małego jeziora o tej samej nazwie łączy się z Notecią Zachodnią.

Jeziora z terenu gminy Orchowo są pochodzenia lodowcowego, głównie typu rynnowego. Najczęściej są one długie i wąskie o znacznych głębokościach i o niewyrównanym dnie.

Podstawowe parametry jezior w gminie Orchowo przedstawiają się następująco:

- (1) Jezioro Budzisławskie – pow. 140,8 ha, głębokość maks. 35,2 m, głębokość średnia 10,8 m;
- (2) Jezioro Suszewskie – pow. 81,7 ha, głębokość maks. 21,8 m, głębokość średnia 6,5 m;
- (3) Jezioro Kownackie – pow. 89,7 ha, głębokość maks. 21,6 m, głębokość średnia 6,4 m;
- (4) Jezioro Skubarczewskie – pow. 15,8 ha, głębokość maks. 5,1 m, głębokość średnia 3,1 m;
- (5) Jezioro Słowikowo – pow. 11,3 ha, głębokość maks. 2,2 m, głębokość średnia 1,2 m;
- (6) Jezioro Orchowskie – pow. 37,3 ha, głębokość maks. 11,2 m, głębokość średnia 5,4 m.

Jeziora te należą przede wszystkim do typu eutroficznego czyli bogatego w substancje odżywcze, obserwuje się na nich niekiedy zakwit glonów (m.in. J. Budzisławskie). Do jezior mezotroficznych, czyli raczej płytkich, na których kwitnienie nie występuje, należy J. Słowikowo.

Na terenie gminy istnieje również sztuczny zbiornik wodny, jest to zbiornik retencyjny Budzisławsko – Suszewski zlokalizowany w ciągu jezior, między jeziorem Budzisławskim a Suszewskim. Powstał on w roku 1978 w celu piętrzenia wody na potrzeby nawadniania terenów rolnych, jego średnia głębokość wynosi 13 m a maksymalna 30 m. Obecnie służa upustowa nie spiętrza wody.

Gmina leży ponadto w zlewni rzeki Noteć, która przepływa wzdłuż zachodniej granicy gminy.

Cała gmina Orchowo leży w obrębie dwóch głównych zbiorników wód podziemnych:

- Wielkopolskiej Doliny Kopalnej GZWP nr 144 z kredowymi i czwartorzędowymi utworami wodonośnymi, w strefie stanowiącej obszar wysokiej ochrony (OWO). Typ zbiornika porowy o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 480,0 tys. m³/d. Wg PIOŚ z 2001 r. są to wody należące do III klasy – wody niskiej jakości o średniej głębokości ujęć wód podziemnych 60 m. Obszar całego zbiornika wynosi 4000 km².
- Subzbiornik Inowrocław-Gniezno GZWP nr 143, trzeciorzędowy o głębokości stropu warstwy wodonośnej 80,0m p. p. t. Wg PIOŚ z 2001 r. są to wody należące do II klasy, wody średniej jakości i o średniej głębokości ujęć wód podziemnych – 120 m. Obszar całego zbiornika wynosi 2000 km². Typ zbiornika porowy o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 96,0 tys. m³/d.

II.3.4 Klimat

Wg regionalizacji klimatycznej R. Gumińskiego z 1948 r. gmina Orchowo leży w centrum wielkopolskiej części środkowej dzielnicy klimatycznej (VII dzielnica). Jest to obszar o małym opadzie rocznym (~550mm), z okresem wegetacyjnym trwającym 220 dni, średnim zachmurzeniem nieba wynoszącym 66%.

Wg E. Romera (1949 r.) gmina Orchowo należy do regionu klimatycznego środkowowielkopolskiego, charakteryzującego się częstszym występowaniem dni z pogodą bardzo ciepłą i zarazem pochmurną. Jest ich średnio w roku prawie 60, wśród nich prawie 39 dni cechuje brak opadu. Region ten wyróżnia się dość znaczną frekwencją dni przymrozkowych bardzo chłodnych, w których jednocześnie występuje opad. Średnio w roku jest prawie takich 20 dni.

Na terenie gminy przeważają wiatry z kierunków W i SW.

II.3.5 Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna

Gmina Orchowo posiada szczególnie korzystne warunki glebowe i tradycje wysokiej kultury gospodarki rolniczej. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie wynosi 68,3 pkt (w woj. wielkopolskim wskaźnik ten wynosi 63,4 pkt).

Korzystnie przedstawia się też struktura gospodarstw. 88% ogólnej powierzchni użytków rolnych gminy zajmują gospodarstwa o pow. powyżej 10 ha.

Strukturę użytkowania gruntów w gminie Orchowo przedstawia tabela 1.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
ORCHOWO

Rodzaj powierzchni		Powierzchnia [ha]	Procentowy udział w powierzchni użytków rolnych [%]	Procentowy udział w całkowitej powierzchni gminy [%]
Użytki rolne (6989 ha)	grunty orne	6419	91,84	65,40
	sady	33	0,47	0,37
	łąki	409	5,86	4,17
	pastwiska	128	1,83	1,30
Lasy		1822	-	18,56
Grunty pozostałe		1001	-	10,20
Powierzchnia gminy ogółem		9812	-	100

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów w gminie Orchowo (stan na 2005 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

W centralnej części gminy, zajmującej ~50 % powierzchni gminy dominują gleby kl. III i IV. W części południowo- wschodniej jest przewaga gleb kl. V i VI, występują tutaj też lasy. Zachodnią część gminy zajmują głównie lasy, wody i nieużytki. Występują tu też gleby kl. III, IV, V. W tej części gminy projektuje się dolesienia w sołectwie Skubarczewo.

W hodowli zwierząt dominuje trzoda chlewna. Stan pogłównia zwierząt przedstawiał się następująco (2003 r.):

- trzoda chlewna: 14088 sztuk, w tym lochy 1481 sztuk,
- bydło: 878 sztuk, w tym krowy 262 sztuki,
- owce: 239 sztuk,
- konie: 9 sztuk.

Do roku 1990 na terenie gminy działały dwa duże Państwowe Gospodarstwa Rolne posiadające zakłady usługowo-produkcyjne, które dominowały w rolnictwie gminy. Przemiany strukturalno-własnościowe, jakie nastąpiły na początku lat 90-tych, spowodowały zmiany w charakterze rolnictwa tej gminy.

W gminie Orchowo obszary objęte obrębami geodezyjnymi Mlecze i Szydłowiec, zaliczone zostały do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania, które kwalifikują się do udzielenia pomocy finansowej na wsparcie działalności rolniczej ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej.

Lasy na terenie gminy zajmują powierzchnię 1822 ha, co stanowi 18,57 % ogólnej powierzchni gminy. Lesistość w powiecie słupeckim wynosi 14,4%. Największy kompleks leśny gminy występuje po wschodniej stronie rynny jezior: J. Skubarczewskiego, Słowikowskiego i Kamienieckiego. Dominującym siedliskiem jest tutaj bór mieszany oraz

bór mieszany świeży. Występuje tutaj również las mieszany i bór mieszany wilgotny. Drzewostan to monokultura sosny z nieznacznymi domieszkami olchy, dębu i brzozy o niewielkim zróżnicowaniu wiekowym (0-40 lat). Następne zwarte kompleksy leśne spotykamy we wschodniej części gminy:

- pierwszy kompleks znajduje się przy drodze z Linówca do Osówca, gdzie dominuje siedlisko lasu mieszanego oraz olchy, ale występuje tu cała mozaika różnowiekowych drzewostanów poczynając od sosny poprzez dąb, buk, brzozę, grab.
- drugi kompleks to lasy przylegające do jezior Suszewskiego, Kownackiego, Ostrowskiego i otulające grunty wsi Mlecze. Występuje tutaj siedlisko boru mieszanego świeżego oraz lasu mieszanego i lasu świeżego, a w partiach niżej położonych lasu wilgotnego i olchy.

II.3.6 Obszary cenne przyrodniczo

Na obszarze gminy Orchowo najcenniejsze przyrodniczo obszary/elementy reprezentowane są przez formy ochrony przyrody (zgodnie z definicją z ustawy o ochronie przyrody³). Wśród nich należy wymienić:

- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Pojezierze Gnieźnieńskie PLH300026;
- Powidzki Park Krajobrazowy;
- Powidzko-Bieniszewski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- pomniki przyrody;
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt oraz grzybów.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Pojezierze Gnieźnieńskie PLH300026⁴

W granicach obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Pojezierze Gnieźnieńskie PLH300026 występują jeziora, w których występują najlepiej zachowane w Wielkopolsce formacje podwodnych łąk ramienicowych *Charetea* (Gąbka, Burchardt 2006). Jeziora: Niedzięgiel, Budzislawskie, Czarne są jedynymi ostojami niektórych gatunków ramienic w skali Polski a nawet Europy. Jeziora ramienicowe stanowią aż 14,3% powierzchni Ostoi. Obszar ma ważne znaczenie dla zachowania podwodnych łąk ramienicowych w Polsce. Lasy (szczególnie kompleks Lasów Miradzkich) wchodzące w skład Ostoi cechują się także najlepiej zachowanymi w Wielkopolsce świetlistymi dąbrowami *Potentillo albae-Quercetum*. Wyróżniającym dla tego obszaru elementem szaty roślinnej są także kalcyfilne łąki

³ ustawa o ochronie przyrody, Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.

⁴ Za: Chmiel J., Gąbka M., Brzeg A., Rusińska A., Mazurkiewicz J., Golski J., Standardowy Formularz Danych dla obszaru Pojezierze Gnieźnieńskie, 2009 r.

o zmiennej wilgotności (trzęślicowe oraz świeże) oraz torfowiska nakredowe rozwijające się na pokładach kredy jeziornej.

Największym zagrożeniem odnoszącym się do większej części Obszaru jest katastrofalnie obniżający się poziom wód w jeziorach. Jako główną przyczynę należy upatrywać bliskie sąsiedztwo odkrywek węgla brunatnego KWB Konin. Potencjalnie groźnym zjawiskiem jest także żywiolowo rozwijająca się zabudowa rekreacyjna nad brzegami jezior.

Powidzki Park Krajobrazowy

Aż 63% powierzchni gminy leży na obszarze Powidzkiego Parku Krajobrazowego, powołanego przez Wojewodę Konińskiego rozporządzeniem nr 18 z dnia 16 grudnia 1998 r. Dokładne granice PK przedstawiono na załączniku graficznym „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Orchowo. Plansza kierunków” w skali 1:25 000. Park obejmuje tereny znajdujące się na obszarze gmin: Kleczew, Orchowo, Ostrowite, Powidz, Słupca, Wilczyn, Witkowo. Został utworzony w celu ochrony środowiska przyrodniczego, swoistych cech krajobrazu oraz zabezpieczenia wartości historycznych i kulturowych tego regionu. Ogólnymi zasadami zagospodarowania i wykorzystania parku są:

- podporządkowanie tego terenu wymogom ochrony środowiska,
- ochrona naturalności krajobrazu jeziornego,
- rozwój wszelkich form turystyki i wypoczynku,
- ochrona licznych stanowisk archeologicznych i zachowanych zabytków architektury.

Powidzko-Bieniszewski Obszar Chronionego Krajobrazu

Cała gmina znajduje się w granicach Powidzko-Bieniszewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Jest to obszar chroniony, ustanowiony przez Wojewódzką Radę Narodową w Koninie Uchwałą nr 53 z dnia 29 stycznia 1986 r. W myśl art. 11 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. Nr 3 poz. 21), ten akt prawa przestał obowiązywać, a w związku z tym również zakazy obowiązujące dla formy ochrony przyrody nim ustanowionej. Jednak zgodnie z art. 7 tej ustawy, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody utworzone na podstawie dotychczasowych przepisów stają się parkami krajobrazowymi, obszarami chronionego krajobrazu oraz pomnikami przyrody w rozumieniu tejże ustawy.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ORCHOWO

Pomniki przyrody

Na obszarze gminy Orchowo występuje wiele okazów drzew o wysokiej wartości przyrodniczej oraz krajobrazowej i kulturowej. Zestawienie ich przedstawia poniższa tabela.

Miejscowość	Nr działki	Utworzony	Podstawa prawna	Rodzaj obiektu	Położenie	Opis
Linówek	106/8	15-12-1956	Prez. WRN Bydgoszcz	Dąb szypułkowy	Teren należący do parku w Linówcu	obwód pierśnicy: 450 cm; wysokość: 23m;
Orchówek	5135/1	02-03-1954	Prez. WRN Bydgoszcz	Dąb szypułkowy	Las k/Orchówka	obwód pierśnicy: 600 cm; wysokość: 15m;
Słowikowo	148	17-07-1978	Decyzja Wojewody Konińskiego.	Dąb bezszypułkowy	Park w Słowikowie	obwód pierśnicy: 500 cm; wysokość 20m
Słowikowo	148	17-07-1978	Decyzja Wojewody Konińskiego.	Dąb bezszypułkowy	Park w Słowikowie	obwód pierśnicy: 400 cm; wysokość 20m
Orchowo	87/2	Uchwała Nr XIII/73/2003 z dnia 30 września 2003 r.	Uchwała Rady Gminy Orchowo	Dąb szypułkowy	Orchowo ul. Dworcowa	Obwód pierśnicy: 272 cm
Słowikowo	144	Uchwała Nr XIII/73/2003 z dnia 30 września 2003 r.	Uchwała Rady Gminy Orchowo	Dąb szypułkowy	posesja prywatna	Obwód pierśnicy: 308 cm
Wólka Orchowska	66	Uchwała Nr XIII/73/2003 z dnia 30 września 2003 r.	Uchwała Rady Gminy Orchowo	Dąb szypułkowy	Wólka Orchowska	Obwód pierśnicy: 270 cm
Orchowo	760	Uchwała Nr XIII/73/2003 z dnia 30 września 2003 r.	Uchwała Rady Gminy Orchowo	Jesion wyniosły	Cmentarz parafialny	Obwód pierśnicy: 315 cm
Orchowo	760	Uchwała Nr XIII/73/2003 z dnia 30 września 2003 r.	Uchwała Rady Gminy Orchowo	Klon jawor	Cmentarz parafialny	Obwód pierśnicy: 230 cm
Orchowo	132	Uchwała Nr XIII/73/2003 z dnia 30 września 2003 r.	Uchwała Rady Gminy Orchowo	Lipa szerokolistna	teren przy kościele pod wezwaniem Chrystusa Dobrego Pasterza	Obwód pierśnicy: 230 cm
Orchowo	801	Uchwała Nr XIII/73/2003 z dnia 30 września 2003 r.	Uchwała Rady Gminy Orchowo	Lipa szerokolistna	teren przy kościele pod wezwaniem wszystkich świętych	Obwód pierśnicy: 335 cm
Orchowo	760	Uchwała Nr XIII/73/2003 z dnia 30 września 2003 r.	Uchwała Rady Gminy Orchowo	Topola czarna	Cmentarz parafialny	Obwód pierśnicy: 280 cm

Tabela 2. Ewidencja pomników przyrody na terenie Gminy Orchowo. Źródło: Dane z Urzędu Gminy Orchowo.

Powyższe pomniki przyrody podlegają szczególnej ochronie polegającej na zakazie:

- wycinania, niszczenia, uszkodzenia pnia, gałęzi i korzeni,

- zrywania pączków, kwiatów, owoców i liści,
- umieszczania tablic, napisów i innych znaków za wyjątkiem oznaczenia urzędowego „pomnik przyrody”,
- dokonywania niekorzystnych dla drzew zmian stosunków wodnych,
- niszczenia gleb i roślinności,
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów (zanieczyszczenia terenu w promieniu 10 m od pnia drzewa),
- wzniesienia ognia (w promieniu 5 m od pnia drzewa),
- wznoszenia, budowy lub rozbudowy jakichkolwiek obiektów budowlanych w tym małej architektury i tymczasowych (w promieniu 10 m od drzewa),
- prowadzenia prac ziemnych,
- wchodzenia na drzewo (z wyjątkiem prac związanych z pielęgnacją drzewa).

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt oraz grzybów

Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, gatunków rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. Na obszarze gminy występuje wiele gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną prawną.

Ochronę gatunkową regulują Rozporządzenia Ministra Środowiska:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2012 nr 0 poz. 81),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z dnia 20 stycznia 2012 r.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2011 nr 237 poz. 1419).

Dużą część zwierząt występujących rzeczywiście i/lub potencjalnie w bliskości obszaru opracowania objętych jest ochroną gatunkową. Reprezentują je m.in.:

- ssaki: jeż europejski, kret, wiewiórka pospolita, bóbr europejski, różne gatunki nietoperzy;
- ptaki: zięba, szpak, grzywacz, gęś zbożowa, kruk, gęś białoczelna, trznadel, bogatka, jer, szczygieł, kwiczoł, dymówka, myszołów, łabędź krzykliwy, sójka, mazurek, żuraw, dzwonec, krzyżówka, kulik wielki, sierpówka, krogulec, sroka, potrzaszcz, błotniak zbożowy, czajka, dzięcioł zielony, wrona siwa, pliszka, kos, czapla siwa, łabędź niemy,

zimirodek, srokosz, rudzik, sikora uboga, oknówka, wróbel, gęgawa, siewka złota, modraszka, kos, dzięcioł duży, myszołów, jastrząb;

- gady: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny;
- płazy: kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, ropucha szara, ropucha zielona, żaba wodna, żaba trawna oraz żaba moczarowa.

Obszary kluczowe dla ochrony przyrody

Szczególnie piękny krajobrazowo obszar to rynna jeziorna w zachodniej części gminy obejmująca Jez. Skubarczewskie, Słowikowskie i Kamienieckie. Jest to jednocześnie dolina rzeki Noteci Zachodniej (lokalna nazwa rz. Kwieciszewica) łączącej te jeziora. Liczne kępy drzew i krzewów stanowią ostoje ptactwa wodnego.

Do obszarów kluczowych dla ochrony należy zaliczyć także korytarze ekologiczne. Wg koncepcji krajowej sieci ekologicznej „ECONET – POLSKA” teren został zaliczony do korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym. Korytarz ekologiczny to struktura przestrzenna, która umożliwia rozprzestrzenianie się gatunków pomiędzy tzw. Obszarami sieci ekologicznej. W przypadku gminy Orchowo korytarz ekologiczny łączy obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym, noszący nazwę Obszaru Powidzko – Goplańskiego, z korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym, jakim jest dolina Noteci, a przez nią z obszarem węzłowym Borów Tucholskich.

II.3.7 Zanieczyszczenie powietrza i hałas

Na obszarze gminy, ze względu na jej rolniczy charakter, źródłem zanieczyszczenia powietrza są głównie lokalne kotłownie i paleniska domowe. Źródła te stopniowo stanowią coraz mniejsze zagrożenie dla czystości powietrza, ze względu na odchodzenie od opalania węglem kamiennym, jednakże w celu kompleksowego rozwiązania sytuacji pożądane byłyby działania w zakresie gazyfikacji gminy. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów infrastruktury technicznej określone są w rozdziale II.13.

Problem zanieczyszczeń ze szlaków komunikacyjnych dotyczy głównie terenów przy drodze wojewódzkiej nr 262 (Kwieciszewo – Ostrowite). Praktycznie pomijalna jest natomiast emisja związana z transportem kolejowym, ponieważ zlokalizowana w północnej części gminy normalnotorowa, jednotorowa linia kolejowa do Mogilna jest nieczynna (wartości pomijalne dotyczą zanieczyszczeń przemieszczających się z dalszych odległości). W przypadku komunikacyjnych źródeł zanieczyszczeń nie wystarczy zmniejszenie emisji, jak ma to miejsce w kotłowniach. Niezbędne są działania polegające na izolowaniu bądź odsuwaniu źródeł zanieczyszczeń od obszarów wymagających ochrony, w tym związanych

z pobytem ludzi. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji określone są w rozdziale II.13.

Na obszarze gminy, ze względu jej na rolniczy charakter gminy, głównym źródłem hałasu są trasy komunikacyjne – droga wojewódzka nr 262. Hałas ten oddziałuje głównie na tereny w sąsiedztwie szlaków. Hałas przemysłowy ma natomiast mniejsze znaczenie i odczuwalny jest głównie w sąsiedztwie jego źródeł (np. pracujących urządzeń). Ochrona przed hałasem komunikacyjnym wymaga, oprócz zmian technologicznych, także działań polegających na izolowaniu bądź odsuwaniu źródeł hałasu od obszarów wymagających ochrony, w tym związanych z pobytem ludzi. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji określone są w rozdziale II.13.

II.3.8 Program Ochrony Środowiska

Dokumentem służącym realizacji polityki ochrony środowiska gminy jest „Program Ochrony Środowiska Gminy Orchowo na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011”, przyjęty Uchwałą Nr XXIII/125/04 Rady Gminy Orchowo z dnia 29 października 2004 w sprawie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Orchowo. Zawiera on cele i zadania, których realizacja będzie zgodna z polityką ekologiczną kraju, województwa wielkopolskiego i powiatu słupeckiego. Niezbędna jest aktualizacja tego dokumentu z uwagi na okres jego obowiązywania.

II.4 Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

II.4.1 Dziedzictwo kulturowe i zabytki

Na obszarze gminy, ze względu na jej rolniczy charakter, większość obiektów zabytkowych związana jest z dawnymi majątkami ziemskimi (zespoły dworskie, folwarczne i pałacowe), a w mniejszym stopniu są to obiekty użyteczności publicznej oraz indywidualne budownictwo zagrodowe.

Ochroną konserwatorską należy objąć zespoły oraz pojedyncze obiekty, zawarte w spisie obiektów zabytkowych gminy (Gminnej Ewidencji Zabytków). Wśród nich na szczególną uwagę zasługują te obiekty, które są wpisane do rejestru zabytków (te ostatnie przedstawione są poniżej).

SPIS OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA OBSZARZE GMINY ORCHOWO I WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW:

GALCZYNEK

1. DOM NR 5, drewn.-mur.-glin., 4 ćw. XVIII,
Rej. Zab.: A – 379/121 z dn. 10 grudnia 1984 r.

LINÓWIEC

2. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA FILIALNEGO P.W. ŚW. MARCINA:
 - a. kościół, drewn., 1749, remont. 1993-1995,
Rej. Zab.: 826/Wlkp/A z dn. 30 kwietnia 1984 r. i z dn. 30 listopada 2010 r.
 - b. dzwonnica, drewn., 2 poł. XVIII, remont. 1929,
Rej. Zab.: 826/Wlkp/A z dn. 30 kwietnia 1984 r. i z dn. 30 listopada 2010 r.
 - c. cmentarz przykościelny, ok. poł. XVIII, część dz. nr 70
Rej. Zab.: 826/Wlkp/A z dn. 30 listopada 2010 r.
3. PARK DWORSKI, krajobrazowy, 2 poł. XIX,
Rej. Zab.: 827/Wlkp/A z dn. 30 kwietnia 1984 r. i z dn. 30 listopada 2010 r.
4. KAPLICZKA, mur., k. XIX,
Rej. Zab.: A – 266/8 z dn. 30 kwietnia 1984 r.

MYŚŁĄTKOWO

5. DOM NR 21, mur. -drewn., ok. 1910,
Rej. Zab.: A – 395/137 z dn. 26 lutego 1987 r.
6. PARK krajobrazowy, poł. XIX,
Rej. Zab.: A – 268/10 z dn. 30 kwietnia 1984 r.

ORCHOWO

7. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH, ul. Ks. Nikodema Siega:
 - a. kościół, drewn., 1789-1792, remont. 1955, 1996-1998,
Rej. Zab.: A – 270/12 z dn. 30 kwietnia 1984 r.
 - b. plebania, mur., 2 poł. XIX, remont.,
Rej. Zab.: A – 270/12 z dn. 30 kwietnia 1984 r.
8. KOŚCIÓŁ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, ob. Rzymskokatolickiego, par. p.w. Chrystusa Dobrego Pasterza w Orchowiu, ul. Powstańców Wielkopolskich, mur., 1898-1900,
Rej. Zab.: A – 271/13 z dn. 30 kwietnia 1984 r.
9. DOM NR 1, ul. Lipowa, mur., 1898 r; dz. nr 281

Rej. Zab.: 235/Wlkp/A z dn. 20 czerwca 2005 r.

OSÓWIEC

10. KAPLICA GROBOWA MLICKICH, właścicieli majątku Osówiec, ob. kaplica p.w.
MB Różańcowej, mur., 1883,

Rej. Zab.: A – 272/14 z dn. 30 kwietnia 1984 r.

11. DWÓR, mur.-drewn., 1 poł. XVIII, dobud. frontowych alkierzy 4 ćw. XIX, rozbud.
ok. 1920, remont. l. 80 XX,

Rej. Zab.: A – 273/15 z dn. 30 kwietnia 1984 r.

RĘKAWCZYN

12. DOM NR 10, dom, glin., 1798, rozbud. k. XIX, remont., dz. nr 22

Rej. Zab.: A – 380/122 z dn. 10 grudnia 1984 r.

SŁOWIKOWO

13. PARK DWORSKI, krajobrazowy, 1 poł. XIX,

Rej. Zab.: A – 269/11 z dn. 30 kwietnia 1984 r.

Wykaz obiektów zabytkowych nieruchomości niewpisanych do rejestru

BIELSKO

1. SZKOŁA, ob. dom, mur., 4 ćw. XIX w.
2. DOM NR 9, mur., 4 ćw. XIX w.
3. DOM NR 10, mur., 1 ćw. XX w.
4. DOM NR 13, mur., 1911r.
5. DOM NR 15, mur., ok. 1900r.
6. DOM NR 20, mur., 4 ćw. XIX w.
7. DOM NR 28, mur., 1894r.
8. CMENTARZ CHOLERYKÓW, ok. 1850 r., nieczynny (dz. geod. Nr 431/1)
9. KAPLICZKA, 1 poł. XX w.

GALCZYNEK

10. ZAGRODA NR 6
a budynek inwentarski II, mur., 1 ćw. XX w., remont.
11. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI 2 poł. XIX w., nieczynny (dz.
geod. Nr 71).

KINNO

12. ZAGRODA NR 2:
a dom, mur., 1906r.,
b chlew, mur., ok. 1906r.

LINÓWIEC

13. ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY:

- a. dwór mur., ok. 1900, przebud. poł. XX,
 - b. oficyna I, mur.-glin., 1 poł. XIX, remont. poł. XX w.,
 - c. oficyna II, mur., 1935 – 1937,
 - d. owczarnia, ob. budynek gospodarczy, mur., pocz. XX w.
14. ZAGRODA NR 22:
- a. dom, mur., 1914r.,
 - b. stodoła, mur., 1910r.
15. ZAGRODA NR 23:
- a. dom, mur., 1 ćw. XX w.,
 - b. stodoła, drewn., 4 ćw. XIX w., remont.
16. ZAGRODA NR 26:
- a. dom, mur., pocz. XX w.,
 - b. budynek inwentarski, mur., 1910 w.
17. CMENTARZ PARAFIALNY RZYMSKOKATOLICKI, pocz. XX w., czynny.

MLECZE

18. Rządówka w zespole folwarcznym, ob. dom nr 5, mur., k. XIX.

MYŚLĄTKOWO

19. KAPLICZKA, mur., 1945r.
20. DOM NR 12, mur., 1 ćw. XX w.
21. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, (dz. geod. nr 166), 2 poł. XIX, nieczynny.

ORCHOWO

22. ZESPÓŁ PLEBANII PRZY KOŚCIELE PAR. P.W. WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH, ul. Ks. Nikodema Siega:
- a. chlew, ob. budynek gospodarczy, mur., 1 ćw. XX w.,
 - b. szopa, drewn., 4 ćw. XIX w., remont.
23. KAPLICZKA, mur., 4 ćw. XIX w., remont.
24. DWORZEC KOLEJOWY, ob. dom, mur., 1914r.,
25. CMENTARZ PAR. RZYMSKOKATOLICKI, 2 poł. XIX w., czynny.
26. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, ok. poł. XIX w., nieczynny.
27. FIGURA CHRYSYUSA, przy kościele par. p.w. Wszystkich Świętych, 1949 r.

ul. Dąbrowa

28. SZKOŁA, ob. dom, mur., pocz. XX w.
29. DOM NR 10, mur., 1 ćw. XX w.

ul. Kazimierza Wielkiego

30. DOM NR 10, mur., 4 ćw. XIX w.

ul. Kościuszki

31. DOM NR 19, mur., 1910r.

ul. Powstańców Wielkopolskich

32. PASTORÓWKA PRZY KOŚCIELE EWANGELICKO-AUGSBURSKIM, ob. rzym.-kat., późn. apteka, ob. dom parafialny, mur., 1898r.
33. SZKOŁA, ob. dom, mur., 1898 r.
34. ZAGRODA NR 7:

a. dom, mur., 1 ćw. XX w.,

u l. S z k o l n a

35. ZAGRODA NR 5:

- a. dom, mur. 1910 r.,
- b. obora z chlewem, mur., 1910 r.,
- c. stodoła, mur., 1910 r.

36. ZESPÓŁ FOLWARCZNY:

- a. dom, mur, pocz. XX w.,
- b. chlew, mur., pocz. XX w., remont.,
- c. stodoła, mur., k. XIX w., remont.,
- d. młyn - gorzelnia, mur., pocz. XX w.

u l. W y z w o l e n i a

37. GOSPODA, ob. paw. handlowy, szach., pocz. XX w., remont.

38. POCZTA, ob. dom, mur., ok. 1900 r.

39. DOM NR 8, mur., 1892 r.

ORCHÓWEK

40. KAPLICZKA, mur., 1945 r.

41. ZESPÓŁ SZKOŁY, ob. zagroda nr 12:

- a. szkoła, ob. dom, mur., 1901r.,
- b. budynek gospodarczy, mur., 1901r.

42. DOM NR 14/15, mur., 1897r., remont.

43. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, 2 poł. XIX, nieczynny.

OSÓWIEC

44. KAPLICZKA, mur., 1 ćw. XX w., remont.

45. ZESPÓŁ DWORSKO - FOLWARCZNY:

- a. rządówka, ob. dom, mur., 1 poł. XIX w., przebud.,
- b. dom dla służby, mur., 1840r., przebud. 1910r.,
- c. oficyna, 2 poł. XIX w., przebud.,
- d. park krajobrazowy, pocz. XX w.,

f o l w a r k

- e. stajnia, ob. magazyn, mur., k. XVIII w., przebud.,
- f. chlewnia, mur., k. XVIII w., przebud.,
- g. stodoła I, ob. mieszalnia pasz, mur., k. XVIII w., remont.,
- h. stodoła II, ob. magazyn, mur., k. XVIII w.,
- i. magazyn zbożowy, mur., k. XVIII w.,
- j. wozownia, mur., k. XVIII w.,
- k. gorzelnia, mur., k. XVIII w., rozbud. l. 60 XX w.

PODBIELSKO

46. KAPLICZKA, mur., 1 poł. XX w., remont.

47. SZKOŁA, ob. dom nr 82, mur., 1912r.

48. ZAGRODA NR 60:

- a. dom, mur., XIX/XX w.,
- b. budynek gospodarczy, pocz. XX w.

49. ZESPÓŁ FOLWARCZNY, ob. zagroda nr 92, (dz. ewid. nr 371):

- a. rządówka, mur., 2 poł. XIX,

- b. stodoła, drewn., pocz. XX w.
- 50. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, 1 poł. XIX, nieczynny.

RĘKAWCZYNEK

- 51. DOM NR 2, glin., 4 ćw. XIX w.
- 52. KAPLICZKA, 1945 r.

RÓŻANNA

- 53. KAPLICZKA, mur., ok. 1880r., remont.
- 54. ZESPÓŁ SZKOŁY:
 - a. szkoła, mur., 1 ćw. XX w.,
 - b. chlew, ob. budynek gospodarczy, mur., 1915r.,
- 55. ZESPÓŁ DWORSKO - FOLWARCZNY:
 - a. dwór, ob. dom, mur., 1 poł. XIX w., rozb. 2 poł. XIX w., rem. 1975,
 - b. pozostałości parku krajobrazowego, 1 poł. XIX w.
- f o l w a r k
 - c. obora I, mur., 1900r.,
 - d. obora, mur., ok. 1910r.,
 - e. chlewnia, mur., pocz. XX w.,
 - f. stodoła I, mur., pocz. XX w.,
 - g. stodoła II, mur., pocz. XX w.,
 - h. magazyn paszowy, mur., 1905r.,
 - i. magazyn I, mur., pocz. XX w.,
 - j. magazyn II, mur., pocz. XX w.,
 - k. budynek gospodarczy, ob. stołówka, XIX/XX w.,
 - l. gorzelnia, mur., pocz. XX w.
- 56. DOM NR 19, mur., 2 poł. XIX w.
- 57. ZAGRODA NR 14:
 - a. dom, mur., 1905r., remont.,
 - b. ogrodzenie z bramą, mur., pocz. XX w.
- 58. ZAGRODA NR 18:
 - a. dom, mur., 1901r., remont.,
 - b. obora, mur., 1901r., remont.,
 - c. stodoła, mur., 1901r.,
 - d. ogrodzenie z bramą, mur., ok. 1901r.
- 59. CMENTARZ CHOLERYKÓW, 2 poł. XIX w., nieczynny.

SIEDLUCHNO

- 60. KAPLICZKA, mur., k. XIX w., remont.
- 61. ZAGRODA NR 2:
 - a. chlew I, mur., 1925r.,
 - b. chlew II, mur., 1925r., remont.
- 62. ZAGRODA NR 11:
 - a. budynek gospodarczy, mur.-kam., k. XIX w.,
- 63. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, ok. poł. XIX w., nieczynny.

SKUBARCZEWO

- 64. KAPLICZKA, mur., 1945r.
- 65. ZESPÓŁ DWORSKI, ob. Dom Pomocy Społecznej:
 - a. dwór, mur., 2 poł. XIX w., przebud. 1976,

- b. pozostałości parku krajobrazowego, 2 poł. XIX w.
- 66. DOM NR 10, mur., 1903r.
- 67. DOM NR 14, mur., 1891r.
- 68. DOM NR 16, mur., 1 ćw. XX w.
- 69. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, 2 poł. XIX w., nieczynny.

SŁOWIKOWO

- 70. ZESPÓŁ DWORSKI:
 - a. dwór, mur., 1 poł. XIX w., przebud. k. XIX w. i pocz. XX w.,
 - b. oficyna, mur., 1900-1910r.,
- 71. DOM NR 5, glin.-mur., 1891r.
- 72. DOM NR 10, mur., 4 ćw. XIX w.
- 73. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, 2 poł. XIX w., nieczynny.

SUSZEWO

- 74. ZESPÓŁ FOLWARCZNY:
 - a. owczarnia I, ob. chlewnia, mur., 2 poł. XIX w.,
 - b. owczarnia II, ob. chlewnia, mur., 2 poł. XIX w.,
 - c. obora, mur., 2 poł. XIX w.,
 - d. dom mieszkalny nr 2, mur., 2 poł. XIX w., remont.,
 - e. dom mieszkalny nr 3, mur., 2 poł. XIX w., remont.
- 75. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, 2 poł. XIX w., nieczynny.

SZYDLÓWIEC

- 76. KOŚCIÓŁ EWANGELICKI, ob. fil. rzym.-kat. parafii w Linówcu, mur., 1864r.
- 77. KAPLICZKA, mur., 1946r., remont.
- 78. SZKOŁA, ob. dom nr 31, mur., 1900r.
- 79. DOM NR 27, mur., 1911r.
- 80. DOM NR 30, mur., k. XIX w., remont.
- 81. ZAGRODA NR 7:
 - a. dom, mur., k. XIX w., remont.,
 - b. budynek gospodarczy, mur.-glin., k. XIX w.
- 82. ZAGRODA NR 8/9:
 - a. dom, mur., pocz. XX w.,
 - b. budynek inwentarski, mur., pocz. XX w.
- 83. ZAGRODA NR 12:
 - a. dom, mur., XIX/XX w., remont.,
 - b. chlew, mur.-kam., 1905r., remont.,
 - c. stodoła, mur.-kam., 1905r., remont.
- 84. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, pocz. XIX, nieczynny.

WÓLKA ORCHOWSKA

- 85. DOM NR 2, mur.-glin., 1 ćw. XX w.
- 86. DOM NR 3, mur.-glin., 1 ćw. XX w.
- 87. ZAGRODA NR 6:
 - a. dom, mur., 1904r.,
 - b. stodoła, mur., 1913r.
- 88. ZAGRODA NR 9/10:
 - a. budynek inwentarski, mur., 1 ćw. XX w.
- 89. CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI, 2 poł. XIX w., nieczynny.

Wykaz obiektów archeologicznych

1. OSADA PÓŻNOŚREDNIOWIECZNA, SZYDŁÓWIEC
2. OSADA WCZESNOŚREDNIOWIECZNA, OSÓWIEC
3. OSADA WCZESNOŚREDNIOWIECZNA, ORCHÓWEK
4. OSADA KULTURY PUCHARÓW LEJKOWATYCH, ORCHÓWEK
5. OSADA KULTURY PUCHARÓW LEJKOWATYCH, SCHYLEK NEOLITU, MYŚŁĄTKOWO
6. OSADA KULTURY CERAMIKI SZNUROWEJ, ŁUŻYCKIEJ I PRZEWORSKIEJ
7. ZESPÓŁ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH, SŁOWIKOWO-SKUBARCZEWO
8. ZESPÓŁ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH, ORCHOWO
9. ZESPÓŁ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH, BIELSKO
10. ZESPÓŁ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH, MYŚŁĄTKOWO
11. ZESPÓŁ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH, ORCHOWO
12. ZESPÓŁ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH, OSÓWIEC-SUSZEWO-SZYDŁÓWIEC
13. ZESPÓŁ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH, WÓLKA ORCHOWSKA
14. ZESPÓŁ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH, LINÓWIEC
15. ZESPÓŁ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH, MLECZE
ZESPÓŁ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH, OSTRÓWEK.

Granice ochrony i zalecenia konserwatorskie

1. Założenia rezydencjonalne i sakralne.

W obrębie stref ochrony konserwatorskiej obowiązuje:

- a/ historyczna parcelacja (zgodnie z zasadą niepodzielności zespołów),
- b/ zachowanie zabytkowej zabudowy,
- c/ zachowanie zabytkowej zieleni,
- d/ podporządkowanie nowych obiektów układowi zabytkowemu w zakresie: lokalizacji, skali i formy architektonicznej,
- e/ użytkowanie nie kolidujące z historyczną funkcją obiektu.

2. Archeologia.

Teren gminy Orchowo został rozpoznany archeologicznie. Na jego obszarze znajdują się zewidencjonowane stanowiska archeologiczne będące pod ochroną konserwatorską, które grupują się w kilku partiach omawianego obszaru – na zachód od Różanny i Myśłatkowa, po zachodniej stronie drogi Wólka Orchowska – Podbielsko, wokół jeziora Orchowskiego oraz Orchowa i Orchówka, na południowy wschód od Orchówka i wzdłuż cieków wodnych pomiędzy jeziorami Budziławskim i Suszewskim. Zasięg poszczególnych stanowisk wyznaczono na podstawie badań powierzchniowych i oznaczono na planszy kierunków studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszar ten jednak nie

musi odpowiadać dokładnie zasięgowi występowania pozostałości pradziejowego osadnictwa pod ziemią. Dlatego też należy traktować go zawsze orientacyjnie, może bowiem okazać się, że obiekty archeologiczne zalegają także w sąsiedztwie wyznaczonego na podstawie obserwacji powierzchniowej zasięgu stanowiska. Stąd w przypadku koncentracji stanowisk na danym obszarze zaleca się operowanie pojęciem zespołu stanowisk archeologicznych. Zespoły stanowisk archeologicznych również przedstawiono na załączniku graficznym „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Orchowo.

3. Cmentarze.

Ochrona obowiązuje w granicach cmentarza oraz jego najbliższym otoczeniu. Dla nieczynnych cmentarzy ewangelickich postuluje się przyjęcie zewnętrznej strefy ochronnej o szerokości ok. 10 m oraz o wyłączenie jej z zabudowy. Nieczynne cmentarze wymagają renowacji.

W granicach cmentarza obowiązuje zachowanie:

- a/ historycznej parcelacji,
- b/ historycznego rozplanowania,
- c/ zabytkowej sztuki sepulkralnej i ogrodzenia,
- d/ zabytkowej zieleni.

Ponadto postuluje się wyłączenie spod zabudowy najbliższego otoczenia cmentarzy.

4. Pojedyncze obiekty budowlane.

Ochrona obejmuje obiekt wraz z jego najbliższym otoczeniem. Postuluje się zachowanie zabytkowej formy architektonicznej oraz podporządkowanie niezbędnych zmian budynkowi istniejącemu w zakresie skali i formy.

Wszelkie zmiany planowane w obiektach i na obszarach objętych ochroną konserwatorską oraz ich najbliższym otoczeniu (m.in. prace budowlane, pielęgnacja zieleni, prace ziemne, zmiany sposobu użytkowania, podziały geodezyjne) wymagają:

- a/ pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lub upoważnionego przez niego Kierownika Delegatury Urzędu Ochrony Zabytków – w odniesieniu do obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
- b/ uzgodnienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lub upoważnionego przez niego Kierownika Delegatury Urzędu Ochrony Zabytków – w odniesieniu do pozostałych obiektów.

Zalecenia konserwatorskie dotyczące reliktyw archeologicznych

Strefa ochrony zaewidencjonowanych stanowisk archeologicznych

Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego, na obszarach występowania stanowisk archeologicznych oraz w strefie ich ochrony, podczas inwestycji związanych z robotami ziemnymi, wymagane jest prowadzenie badań archeologicznych w zakresie uzgodnionym pozwoleniem na badania archeologiczne Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – Delegatura w Koninie przed uzyskaniem pozwolenia na budowę.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego, na obszarach objętych ochroną konserwatorską lub w bliskim jej sąsiedztwie, podczas inwestycji związanych z robotami ziemnymi, wymagane jest prowadzenie prac archeologicznych w zakresie uzgodnionym pozwoleniem na badania archeologiczne Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – Delegatura w Koninie przed uzyskaniem pozwolenia na budowę.

Zadania inwestycyjne związane z szerokopłaszczyznowymi pracami ziemnymi (m.in. kopalni, odkrywki, eksploatacja złóż, drogi, hale przemysłowe).

Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego ustala się w obrębie szeroko płaszczyznowego zadania inwestycyjnego, obowiązek przeprowadzenia:

- rozpoznawczych badań powierzchniowo – sondażowych,
- ratowniczych badań wykopaliskowych wyprzedzających inwestycję na wytypowanych stanowiskach archeologicznych
- badań archeologicznych na nowych obiektach archeologicznych
- stałego nadzoru archeologicznego podczas odhumusowania terenu.

Wszystkie prace archeologiczne muszą być uzgodnione pozwoleniem Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – Delegatura w Koninie przed uzyskaniem pozwolenia na budowę.

26 listopada 2009 roku Rada Gminy Orchowo uchwałą Nr XL/252/09 uchwaliła „Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Orchowo na lata 2009-2012”. Do celów tego programu należą w szczególności:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;

- 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Ustalono następujące kierunki działań dla osiągnięcia celów założonych w programie:

- 1) sporządzenie gminnej ewidencji zabytków;
- 2) sporządzenie gminnej ewidencji zabytków archeologicznych;
- 3) inwentaryzacja zabytków tzw. „małej architektury”;
- 4) rewitalizacja obiektów zabytkowych;
- 5) ścieżki i szlaki edukacyjno-turystyczne piesze i rowerowe;
- 6) edukacja i promocja zabytków gminy Orchowo;
- 7) opieka nad nieczynnymi cmentarzami i miejscami pamięci narodowej;
- 8) kontakty z właścicielami obiektów zabytkowych;
- 9) sporządzenie wykazu zabytków, obszarów ruralistycznych, obszarów krajobrazu, obiektów, stanowisk archeologicznych itp. przeznaczonych do wpisu do rejestru zabytków;
- 10) określenie zasobów zabytkowych, które można wykorzystać dla tworzenia np. tras turystycznych, ścieżek dydaktycznych itp.;
- 11) określenie sposobu realizacji poszczególnych celów gminnego programu opieki nad zabytkami.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ORCHOWO

L. p.	Działania	2009-2010	2011-2012
1	Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków	- sporządzenie ewidencji obejmującej cały obszar Gminy Orchowo	- aktualizacja i weryfikacja ewidencji
3	Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków archeologicznych.	- sporządzenie ewidencji obejmującej cały obszar Gminy Orchowo	- aktualizacja i weryfikacja ewidencji
4	Inwentaryzacja zabytków tzw. „małej architektury”	- sporządzenie ewidencji	- aktualizacja i weryfikacja ewidencji
5	Zabytkowe cmentarze i miejsca pamięci	- ocena stanu zachowania	- inwentaryzacja i zabezpieczenie wybranych obiektów
6	Rewitalizacja obiektów zabytkowych	- wykonanie projektów rewitalizacji parków podworskich stanowiących własność gminy	- prowadzenie prac rewitalizacyjnych
8	Piesze i rowerowe szlaki turystyczne	- określenie w „Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy” szlaków przy wykorzystaniu zasobów dziedzictwa kulturowego	- wytyczenie szlaków turystycznych
9	Program promocji Gminy Orchowo w zakresie dziedzictwa kulturowego	- opracowanie koncepcji działań w zakresie promocji Gminy	- realizacja i działania promocyjne
10	Współpraca z właścicielami obiektów zabytkowych	- wyznaczenie wśród pracowników urzędu osoby odpowiedzialnej za prowadzenie współpracy - opracowanie zasad prowadzenia współpracy pomiędzy gminą a właścicielami - zorganizowanie spotkania w celu ustalenia możliwości udostępnienia obiektów zabytkowych dla turystyki	- prowadzenie doradztwa w zakresie ochrony dóbr kultury, uzgadnianie wspólnych planów i działań - doradztwo w zakresie wypełniania wniosków o środki finansowe na prace remontowe i restauracyjne - oznakowanie obiektów wraz z określeniem warunków udostępniania do zwiedzania
11	Tablice z rysem historycznym obiektów zabytkowych	- wytypowanie najwartościowszych obiektów zabytkowych - porozumienie się w kwestii umieszczenia tablic z właścicielami prywatnymi obiektów	- umieszczanie tablic (na zabytkach znajdujących się na terenie gminy za zgodą właścicieli)
12	Pisemne poinformowanie właścicieli obiektów zabytkowych o obowiązkach ustawowych związanych z użytkowaniem miejsc tego typu oraz o możliwościach i źródłach finansowania prac remontowych i konserwatorskich.	- poinformowanie właścicieli obiektów zabytkowych	
13	Ulgi podatkowe dla osób prowadzących prace renowacyjne przy obiektach zabytkowych.	- opracowanie kryteriów przyznawania i wysokości ulg podatkowych dla osób prowadzących prace renowacyjne przy obiektach zabytkowych - wprowadzenie ulg w życie uchwałą rady Gminy Orchowo	- stosowanie ulg dla osób prowadzących prace remontowe w obiektach zabytkowych
14	Dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.	- wypracowanie zasad przyznawania dotacji na tego typu prace.	- partycypacja finansowa samorządu w prowadzonych pracach
15	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	- współpraca prowadzona na bieżąco	-współpraca prowadzona na bieżąco

Tabela 3. Harmonogram programu działań na rzecz ochrony zabytków kulturowych gminy Orchowo. Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Orchowo na lata 2009-2012

Szczegółowe ustalenia zawarte są w przytoczonym programie ochrony zabytków i muszą one być uwzględniane w procesach planistycznych i inwestycyjnych. Zgodnie z zapisami dokonano podziału na projekty, obszary i zadania związane z realizacją założonych celów. Koncepcja ta została przedstawiona w tabeli nr 3.

II.4.2 Dobra kultury współczesnej

Na obszarze gminy nie ma zasługujących na ochronę dóbr kultury współczesnej.

II.5 Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia.

II.5.1 Struktura demograficzna gminy

Faktyczna liczba mieszkańców na koniec 2011 roku w gminie Orchowo wynosiła 4036 osób: 49,50% stanowili mężczyźni (1998). Współczynnik feminizacji był zatem bliski jedności i wynosił dokładnie 1,02. Przyrost naturalny w 2011 roku wyniósł 43 (20 dziewczynek i 23 chłopców; współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł z kolei 10,6/1000 osób). Dane dotyczące udziału ludności gminy Orchowo w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym przedstawia z kolei tabela nr 4.

Nazwa grupy wiekowej	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	Ilość	Odsetek ogólnej ilości mieszkańców gminy [%]	Ilość	Odsetek ogólnej ilości mieszkańców gminy [%]	Ilość	Odsetek ogólnej ilości mieszkańców gminy [%]
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)	871	21,58	450	11,15	421	10,43
Ludność w wieku produkcyjnym	2628	65,11	1216	30,13	1412	34,98
Ludność w wieku poprodukcyjnym	537	13,30	372	9,21	165	4,08

Tabela 4. Udział ludności gminy Orchowo w 2010 roku w poszczególnych grupach wg. kategorii wieku produkcyjnego. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Saldo migracji w roku 2011 wyniosło -1 (28 wymeldowań: 9 do miast, 19 na wieś; 27 zameldowań: 11 z miast, 16 ze wsi). Liczba ludności pozostała więc na niemal niezmiennym poziomie.

Na dzień 31 grudnia 2011r. gminę zamieszkiwało 4036 osób. Liczba mieszkańców poszczególnych sołectw przedstawiała się następująco:

Orchowo	1430
Bielsko	380
Linówek	168
Myślątkowo	253
Orchówek	153
Osówek	395
Różanna	487

Skubarczewo	217
Słowikowo	281
Szydłowiec	205
Wólka Orchowska	67.

II.5.2 Zasób mieszkaniowy

W 1998 r. w gminie było ogółem 1014 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 72252 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła 18,1m². Do 2002 r. ubyło mieszkań i było ich 967, ale o wyższej powierzchni użytkowej ogółem wynoszącej 81 086 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła już 20,67 m² na osobę, czyli odnotowano wzrost badanej powierzchni o ok. 14,2 %.

II.5.3 Rynek pracy

Wg danych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 r. w gminie Orchowo było 452 bezrobotnych oraz 1190 osób pracujących w tym:

Pracownicy najemni – 637

Pracujący na własny rachunek – 366

Pomagający członkowie rodziny – 184

nieustalony status zatrudnienia – 3.

Z pracujących na własny rachunek tylko 26 osób posiadało jednocześnie status pracodawcy, czyli zatrudniało pracowników.

W 2006 roku saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosiło dla gminy Orchowo – 153, co oznaczało, że więcej mieszkańców pracowało poza granicami gminy niż było pracowników przyjezdnych. Liczba osób przyjeżdżających do pracy przypadająca na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy wyniosła bowiem 0,23.

W 2010 roku w gminie było zarejestrowanych 304 bezrobotnych, z czego 136 osób stanowili mężczyźni, a 168 kobiety.

II.5.4 Oświata i wychowanie

Od września 2005 r. na terenie gminy funkcjonują 4 szkoły podstawowe:

- w Orchowie dla dzieci z Orchowa, Gałczynka, Orchówka, Podlesia, Wólki Orchowskiej, Szydłowca, Suszewa i Osówca
- w Różanie dla dzieci z Różanny, Myślątkowa, Rękawczynka, Siedluchno i Ostrówka,
- w Bielsku dla dzieci z Bielska, Podbielska, Kossakowa, Linówca i Mlecz,
- w Słowikowie dla dzieci ze Słowikowa, Skubarczewa, Rękawczyzna i Kinna.

Jedynym gimnazjum oraz gminne przedszkole znajduje się w Orchowiu.

W 2009 roku w szkołach podstawowych uczyło się 280 dzieci. W gimnazjum w tym samym roku było 155 uczniów.

II.5.5 Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W Orchowiu działają 2. przychodnie lekarskie i 2 apteki (2011 rok). Na jedną aptekę ogólnodostępną przypada 2018 mieszkańców (2011 r.). W gminie istnieją dwie placówki społeczne, w tym jeden Dom Pomocy Społecznej w Skubarczewie dla kilkudziesięciu pensjonariuszy oraz jedna placówka wsparcia dziennego - Środowiskowy Dom Samopomocy w Słowikowie.

II.5.6 Kultura, sport i rekreacja

W gminie funkcjonuje 1 biblioteka gminna w Orchowiu i jej filia w Bielsku z księgozbiorem liczącym łącznie 25127 tomów (stan na koniec 2010 r.). Świetlice znajdują się w Bielsku, Myślątkowie, Osówcu, Orchówku, Skubarczewie, Różanie, Szydłówcu oraz w Słowikowie. W Orchowiu w Domu Kultury i Strażaka jest sala widowiskowa oraz Gminna Biblioteka Publiczna.

Na terenie gminy znajduje się jeden klub sportowy Ludowo Gminny Klub Sportowy „Hetman Orchowo”, który użytkuje stadion przy ulicy Szkolnej.

II.5.7 Kościoły i cmentarze

Na terenie gminy znajdują się 3 parafie rzymskokatolickie wchodzące w skład dekanatu trzemeszeńskiego; są to parafie:

- Parafia p.w. Chrystusa Dobrego Pasterza w Orchowiu – Świątynia poewangelicka, neogotycka z 1900 roku. Od 2001 roku jest kościołem parafialnym nowo utworzonej parafii p.w. Chrystusa Dobrego Pasterza;
- Parafia p.w. Wszystkich Świętych w Orchowiu – Parafia powstała w XIV wieku. Obecny kościół pochodzi z 1792 roku. Przeszedł kapitalny remont w latach 1997-2002;
- Parafia p.w. św. Brata Alberta w Różannie – Parafia erygowana 15 grudnia 1955 roku. Kościół konsekrowano 15 grudnia 2000 roku.

Na terenie gminy istnieją 2 czynne cmentarze należące do parafii rzymskokatolickiej. w Orchowiu i Linówcu. Istnieją również następujące cmentarze zamknięte:

- cmentarz choleryków w Bielsku i Różannie,

- cmentarz ewangelicko-augsburski w Gałczynku, Myślątkowie, Orchowie, Orchówku, Podbielsku, Rękawczynku, Siedluchnie, Skubarczewie, Słowikowie, Suszewie, Szydłowcu i Wólce Orchowskiej.

II.5.8 Usługi pozostałe

Na obszarze gminy większość placówek handlowych i usługowych zlokalizowana jest we wsi Orchowo, co podyktowane jest jej dominującą rolą jako ośrodka usługowego, a także centralnym położeniem w strukturze przestrzennej gminy. W pozostałych miejscowościach wiejskich zlokalizowane są pojedyncze sklepy i nieliczne zakłady usługowe. Koncentracja usług ma miejsce w siedzibie gminy Orchowo. Podstawowe usługi handlowe znajdują się niemal w każdej wsi, sklepy mieszczą się w specjalnie do tego przeznaczonych obiektach lub w zaadaptowanych na ten cel częściach budynków mieszkalnych. W gminie w 2011 r. istniało 36 sklepów oraz jedna stacja paliw. Szersza oferta usług, podobnie jak w omówionych wcześniej grupach, dostępna jest w większych ośrodkach miejskich, przede wszystkim w stolicy powiatu – Słupcy.

Cała gmina obsługiwana jest przez jedną placówkę pocztową działającą w Orchowie. Gmina jest stelefonizowana, w zakresie telefonii stacjonarnej oraz komórkowej. Na terenie gminy znajdują się dwie stacje bazowe telefonii cyfrowej należące do: Polskiej Telefonii Cyfrowej sp. z o.o. oraz PTK Centertel sp. z o. o.

W celu ułatwienia dostępu do tych usług mieszkańcom gminy, pożądane jest zapewnienie dobrych powiązań komunikacyjnych, w tym również komunikacją zbiorową, z pobliskimi większymi miastami (Słupca, Gniezno, Konin, Inowrocław). Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji określone są w rozdziale II.13.

II.6 Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

Na obszarze gminy, ze względu na jej rolniczy charakter, nie odgrywają istotnej roli zagrożenia związane z funkcjonowaniem zakładów przemysłowych. Potencjalne zagrożenia związane są natomiast ze szlakami komunikacyjnymi – drogowymi, którymi odbywa się transport materiałów niebezpiecznych (chemikaliów i ropopochodnych). W celu przeciwdziałania potencjalnym zagrożeniom wskutek awarii, należy dbać o dobry stan techniczny infrastruktury (drogi), jak i taboru (samochody ciężarowe, w tym cysterny). Ochrona przed potencjalnymi zagrożeniami wymaga również działań polegających na izolowaniu lub odsuwaniu źródeł zagrożenia od obszarów wymagających ochrony, w tym związanych z pobytem ludzi.

Na obszarze gminy nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

II.7. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy.

II.7.1 Budżet gminy

Zestawienie budżetu gminy Orchowo według rodzajów w latach 2006 – 2010 przedstawia tabela 5.

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Dochód ogółem	8 373 730,64	9 146 923,89	11 359 442,22	11 685 839,98	12 226 619,62
Dochody własne	2 109 947,88	2 569 234,43	3 438 294,79	3 732 473,31	4 430 369,30
Subwencje ogólne	3 851 970,00	3 851 000,00	4 590 318,00	4 970 444,00	4 657 249,00
Dotacje ogółem	-	-	-	2 982 922,67	3 139 001,32
Wydatki z budżetu ogółem	8 085 829,99	8 978 713,09	10 982 838,62	13 172 560,24	14 460 306,52
Różnica pomiędzy dochodem ogółem a wydatkami ogółem	287 900,65	168 210,8	376 603,6	- 1 486 720,26	- 2 233 686,9

Tabela 5. Zestawienie budżetu gminy Orchowo za lata 2005-2010 (w PLN). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Deficyt w ostatnich latach wiąże się z dużymi nakładami na rozwój infrastruktury technicznej, w tym na rozbudowę kanalizacji i sieci wodociągowych. W budżecie gminy zaznaczył się również udział środków z budżetu Unii Europejskiej, przy czym wykazuje on wahania, zależne m.in. od aktualnych możliwości aplikacyjnych. Aktywność gminy w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł dofinansowania jest podstawą do planowania nowych inwestycji podnoszących jakość życia mieszkańców.

W roku 2010 wydatki budżetu gminy według poszczególnych działów przedstawiały się następująco:

- na rolnictwo i łowiectwo – 3 752 696,23 PLN
- na transport i łączność – 471 283,55 PLN
- na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 403 576,40 PLN
- na gospodarkę mieszkaniową – 322 347,57 PLN
- na oświatę i wychowanie – 4 150 886,71 PLN
- na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego – 255 558,89 PLN
- na ochronę zdrowia – 45 346,54 PLN

- na pomoc społeczną – 2 801 755,55 PLN
- na kulturę fizyczną i sport – 75 330,31 PLN
- na administrację publiczną – 1 573 875,55 PLN
- na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową – 78 798,21
- na turystykę – 0 PLN.

Dominujący i stale rosnący udział mają wydatki na oświatę i wychowanie oraz na pomoc społeczną. Duży udział wydatków o charakterze społecznym jest częściowym ograniczeniem dla możliwości inwestycyjnych, uzależniając je od pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych, w tym funduszy unijnych. Warty odnotowania zjawiskiem są natomiast stosunkowo duże wydatki na transport i łączność. Niestety, w budżecie gminy w 2010 roku nie znalazły się środki na rozwój turystyki.

Tabela 6. z kolei przedstawia zmianę liczby podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne) w latach 2000-2010 w gminie Orchowo.

Rok	Ogółem	Sektor		Z ogółem				
		publiczny	prywatny	spółki handlowe		spółdzielnie	fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
				razem	w tym z udziałem kapitału zagranicznego			
2000	225	13	212	-	-	2	6	-
2001	237	13	224	4	0	3	6	194
2002	250	14	236	4	0	3	6	206
2003	267	14	253	4	0	3	8	220
2004	272	14	258	4	0	3	9	223
2005	272	13	259	4	0	3	9	227
2006	274	13	261	5	0	2	9	229
2007	279	13	266	7	1	1	9	234
2008	287	13	274	8	1	1	10	240
2009	234	14	220	8	1	1	11	187
2010	242	14	228	8	1	1	10	194

Tabela 6. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne) w latach 2000-2010 w gminie Orchowo. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

W analizowanym okresie ilość podmiotów w gminie systematycznie wzrastała, przy czym dominującym typem podmiotów są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – co potwierdza typowo rolniczy charakter gminy i brak większych zakładów przemysłowych, wymagających bardziej zorganizowanych form prawnych. Widoczny w roku 2008 wyraźny spadek liczby podmiotów jest wynikiem ogólnoswiatowego kryzysu, ale i on dotyczył

głównie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, gdyż pozostałe podmioty są zbyt nieliczne i zbyt związane z rolniczą funkcją gminy, by były w znaczącym stopniu podatne na dekonstrukcję gospodarczą.

II.7.2 Rolnictwo i jego otoczenie

Główną funkcję gospodarczą na obszarze gminy pełni rolnictwo – w 2011 r. użytki rolne zajmowały ok. 71,23 % powierzchni gminy, w tym 6445 ha stanowiły grunty orne (ok. 65,42% powierzchni użytków rolnych), natomiast 509 ha stanowiły użytki zielone (ok. 5,2 % powierzchni użytków rolnych). Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, m.in. dotyczące jakości bonitacyjnej gleb, zostały opisane w rozdziale II.3.

Do roku 1990 na terenie gminy działały dwa duże Państwowe Gospodarstwa Rolne posiadające zakłady usługowo-produkcyjne, które dominowały w rolnictwie gminy. Przemiany strukturalno-własnościowe jakie nastąpiły na początku lat 90-tych spowodowały zmiany w charakterze rolnictwa tej gminy. Pod względem własnościowym, największy udział mają indywidualne gospodarstwa rolne, jednakże stosunkowo dużo ziemi stanowią nadal grunty po dawnych PGR. Na obszarze gminy funkcjonuje ponadto gospodarstwo rybackie (karpiove).

W 1996 r. funkcjonowało na terenie gminy 317 indywidualnych gospodarstw rolnych, natomiast w 2002 r. ich liczba wynosiła już 494. Zjawisko to ma związek z niekorzystną tendencją do rozdrabniania się gospodarstw rolnych. W 2002 r. liczba gospodarstw małorolnych do 5 ha wynosiła 282 (56,74 % ogólnej liczby indywidualnych gospodarstw rolnych), gospodarstw mieszczących się w grupie obszarowej 5-50 ha – 209 (42,65 %), a wielkoobszarowych gospodarstw indywidualnych było 3 (0,61 %).

Oprócz podmiotów bezpośrednio zajmujących się produkcją rolną, z rolnictwem związane są również podmioty gospodarcze działające w jego otoczeniu. Podmioty te można podzielić na dwie zasadnicze grupy. Pierwszą stanowi obsługa rolnictwa, m.in. dystrybucja paliw, nawozów i materiałów do produkcji rolnej, naprawa i konserwacja maszyn i urządzeń rolniczych, a także księgowość i ubezpieczenia, natomiast druga grupa to przetwórstwo rolno-spożywcze. Do tej drugiej grupy na obszarze gminy zalicza się m.in. gorzelnia. Ta grupa podmiotów gospodarczych posiada rezerwy rozwojowe, związane m.in. z rozwojem produkcji rolnej w gminie oraz obsługą produkcji rolnej w gminach sąsiednich.

II.7.3 Leśnictwo i jego otoczenie

Na obszarze gminy, według stanu z 2011 r., lasy zajmowały 1 860,7 ha, tj. ok. 18,96 % jej powierzchni. Powierzchnia lasów w okresie 2000 – 2010 była względnie stała,

a lesistość gminy w tym okresie wahała się w okolicy 18%. Uwarunkowania wynikające ze stanu leśnej przestrzeni produkcyjnej, w tym dotyczące lasów ochronnych, zostały opisane w rozdziale II.3.

Lasy na obszarze gminy, z uwagi na pełnione funkcje lasów ochronnych, a także objęcie formami ochrony przyrody (park krajobrazowy, obszar chronionego krajobrazu, obszar Natura 2000), mają ograniczoną funkcję produkcyjną, w szczególności w zakresie pozyskiwania drewna. Przekłada się to na ograniczone możliwości rozwoju podmiotów gospodarczych w otoczeniu lasów, głównie w zakresie przetwórstwa drzewnego, do czego dodatkowo przyczynia się również niezbyt duża lesistość obszarów otaczających gminę.

II.7.4 Turystyka

Środowisko naturalne gminy posiada potencjał dla rozwoju turystyki jako jednej z gałęzi uzupełniających strukturę gospodarczą. Na ten potencjał składa się z bogactwo form rzeźby terenu, zróżnicowane pokrycie szatą roślinną oraz atrakcyjne jeziora. Dużym atutem jest możliwość wyznaczenia szlaków historyczno-krajobrazowych, zarówno pieszych jak i rowerowych. Środowisko kulturowe gminy również posiada potencjał dla rozwoju turystyki – na jej obszarze znajdują się dawne rezydencje ziemiańskie, które, po wykonaniu prac remontowych, mogą także służyć jako baza noclegowa (hotele).

II.7.5 Wykorzystanie innych zasobów naturalnych, w tym odnawialnych źródeł energii

Na terenie gminy istnieją obecnie trzy udokumentowane złoża surowców mineralnych. Są to: (1) złożo „Skubarczewo” o zasobach geologicznych 388 tys. ton (2) złożo „Szydłowiec” o zasobach geologicznych 183 tys. ton; (3) złożo „Myślątkowo” o zasobach geologicznych 127 tys. ton. Obszar prognostycznego występowania tej kopaliny to złożo „Orchówek”. Cenne złożo kruszywa naturalnego (żwir) „Skubarczewo” położone jest w lesie i nie może być eksploatowane. Istotną barierą jest też fakt, że złożo to występuje na obszarze objętego ochroną Powidzkiego Parku Krajobrazowego. Pozostałe złoża także nie mają większego znaczenia gospodarczego. W okolicach Orchowa występują także złoża torfu. Ich znaczenie uylitarne także jest znikome.

Warunki klimatyczne gminy, w tym w szczególności wiejące na jej obszarze wiatry, umożliwiają wykorzystanie siły wiatru do produkcji energii elektrycznej. Jej produkcja wymaga sytuowania na obszarze gminy masztów elektrowni wiatrowych, z uwzględnieniem zasad ochrony przyrody, w tym szczególnie obszarów chronionych zgodnie z przepisami

odrębnymi. Warunki na obszarze gminy Orchowo są bardzo dobre, co w skali regionu i kraju jest znaczącym potencjałem.⁵

Na terenie gminy znajdują się także wody termalne kwalifikujące się do wykorzystania w balneoterapii i rekreacji.⁶ W najbliższej przyszłości nie planuje się jednak wykorzystania tego źródła energii.

Na dzień dzisiejszy brak jest dokładnego rozpoznania możliwości energetycznych wód powierzchniowych w granicach gminy.⁷ Niezależnie od tego wydaje się jednak, że z uwagi na turystyczne wykorzystanie akwenów ten kierunek pozyskiwania energii nie będzie, w perspektywie najbliższych lat, rozwijany.

II.7.6 Pozostała działalność gospodarcza

Na obszarze gminy działają także podmioty gospodarcze nie powiązane bezpośrednio z rolnictwem, leśnictwem, turystyką czy wykorzystaniem innych zasobów naturalnych gminy. Ich funkcjonowanie, ze względu na jej typowo rolniczy charakter i mały potencjał lokalnego rynku, z reguły wiąże się z obsługą dużo szerszego obszaru. Dla ich rozwoju ważne są zatem dobre powiązania komunikacyjne, które mają istotne znaczenie również dla rozwoju branż omawianych wcześniej, a szczególnie turystyki.

W tym zakresie atutem gminy Orchowo jest położenie przy drodze wojewódzkiej nr 262 (Kwieciszewo – Ostrowite). Droga ta, stanowiąca drogę dojazdową do drogi krajowej nr 15, zapewnia przyzwoite połączenie z większymi miastami regionu. Szczegółowe uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji określone są w rozdziale II.13.

II.8. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów.

Na obszarze gminy, na ogólną powierzchnię 9812 ha, w 2011 r. grunty komunalne, tworzące gminny zasób nieruchomości, obejmowały 282,7 ha, tj. 2,88 % powierzchni gminy (w tym pod drogami 131,8 ha, tj. 1,34 %).

Struktura własności dominujących na obszarze gminy gruntów rolnych opisana jest w rozdziale II.7.

II.9. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

Na obszarze gminy do obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych zaliczają się:

⁵ Za: Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu, Energia odnawialna w Wielkopolsce. Uwarunkowania rozwoju., 2011 r.

⁶ Za: tamże.

⁷ Za: tamże.

- formy ochrony przyrody, chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- lasy ochronne, chronione na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach oraz ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- obiekty wpisane do rejestru zabytków, chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- tereny górnicze, chronione na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 1994 Prawo geologiczne i górnicze.

Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych określone są w rozdziale II.3 (formy ochrony przyrody i lasy ochronne), rozdziale II.4 (obiekty wpisane do rejestru zabytków) oraz rozdziale II.12 (tereny górnicze).

Odrębnym zagadnieniem jest ochrona gruntów rolnych i leśnych, w tym ograniczanie przeznaczania ich na cele nierolnicze i nieleśne, realizowana na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, na zasadach w tej ustawie określonych.

II.10. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

Na terenie gminy nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

II.11. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych.

Na terenie gminy istnieją obecnie trzy udokumentowane złoża surowców mineralnych. Są to: (1) złożo „Skubarczewo” o zasobach geologicznych 388 tys. ton (2) złożo „Szydłowiec” o zasobach geologicznych 183 tys. ton; (3) złożo „Myślątkowo” o zasobach geologicznych 127 tys. ton.

Cała gmina Orchowo leży w obrębie dwóch głównych zbiorników wód podziemnych:

- Wielkopolskiej Doliny Kopalnej GZWP nr 144 z kredowymi i czwartorzędowymi utworami wodonośnymi, w strefie stanowiącej obszar wysokiej ochrony (OWO). Typ zbiornika porowy o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 480,0 tys. m³/d. Wg PIOŚ z 2001 r. są to wody należące do III klasy – wody niskiej jakości o średniej głębokości ujęć wód podziemnych 60 m. Obszar całego zbiornika wynosi 4000 km².
- Subzbiornik Inowrocław-Gniezno GZWP nr 143, trzeciorzędowy o głębokości stropu warstwy wodonośnej 80,0m p. p. t. Wg PIOŚ z 2001 r. są to wody należące do II klasy, wody średniej jakości i o średniej głębokości ujęć wód podziemnych – 120 m. Obszar całego

zbiornika wynosi 2000 km². Typ zbiornika porowy o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 96,0 tys. m³/d.

II.12. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Na terenie gminy Orchowo udokumentowano złoża kruszywa naturalnego SKUBARCZEWO, SZYDŁÓWIEC i MYŚŁĄTKOWO. Aktualnie tylko złożo SZYDŁÓWIEC sporadycznie jest eksploatowane. Nie są eksploatowane pozostałe złoża kruszywa naturalnego oraz złoża torfów (brak aktualnych koncesji – eksploatacja zaniechana).

II.13. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.

II.13.1 Komunikacja drogowa

Sieć drogową w gminie tworzą:

- Droga wojewódzka: przez obszar gminy, na kierunku północ-południe, przebiega jedna droga wojewódzka nr 262 Kwieciszewo – Gębice – Orchowo – Szyszłowo. Droga ta przebiega przez centrum wsi Orchowo, w tym przez zakręty pod kątem prostym w Orchowie Dolnym.
- Drogi powiatowe:
 - 3030P – Strzelno – granica województwa wielkopolskiego – Bielsko – Podbielsko – Wólka Orchowska – Orchowo,
 - 3031P – Różanna – Siedluchno – Podbielsko,
 - 3032P – Wólka Orchowska – Linówek – Mlecze – granica województwa kujawsko-pomorskiego (Gaj),
 - 3033P – Orchowo – Osówiec – Suszewo – Mlecze,
 - 3034P – droga powiatowa 3033P – granica powiatu konińskiego (Borek),
 - 3035P – Osówiec – Szydłówek – Anastazego,
 - 2164P – Witkowo (granica powiatu słupeckiego) – Skubarczewo – droga powiatowa 2169P,
 - 2169P – Trzemeszno (granica powiatu słupeckiego) – Słowikowo – Orchowo.
- Drogi gminne: na terenie gminy rozbudowana jest sieć dróg gminnych, niektóre odcinki nie posiadają umocnionej nawierzchni.

II.13.2 Komunikacja kolejowa

W północnej części gminy jest zlokalizowana normalnotorowa linia kolejowa jednotorowa do Mogilna. W chwili obecnej linia jest nieczynna.

II.13.3 Komunikacja wodna

Z uwagi na brak większych cieków wodnych brak jest szlaków komunikacji wodnej na terenie gminy.

II.13.4 Zaopatrzenie w wodę

Gmina Orchowo jest zwodociągowana w 98%. Na terenie gminy istnieje 5 ujęć wody w następujących miejscowościach – Bielsko (obsługuje Bielsko, Podbielsko, Linówiec, Mlecze), Orchowo (Różanna, Siedluchno, Wólka, Szydłówno, Orchówek, Orchowo, Myślątkowo, Podlesie, Rękawczynek, Osówiec, Suszewo), Osówiec (potrzeby własne spółki Agrokompleks), Różanna (potrzeby własne spółki Róż-Pol), Słowikowo (Słowikowo, Rękawczyn, Gałczynek, Skubarczewo, Kinno). W 2011 zakończono rozbudowę i kompleksową modernizację hydroforni w Orchowie. Stan techniczny stacji w Bielsku, Orchowie i Słowikowie jest dobry, natomiast w Osówcu i Różannie bardzo zły. Nie zachodzi tu jednak potrzeba modernizacji, ponieważ istnieją możliwości podłączenia spółki Agro-Kompleks i Róż-Pol do stacji wodociągowej w Orchowie. W celu utrzymania pełnej sprawności wodociągu w Bielsku, Orchowie i Słowikowie przewiduje się systematyczną wymianę złóż filtracyjnych w odżelaziaczach z uwzględnieniem wkładek katalitycznych neutralizujących mangan. Zgodnie z Wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, przyjętym przez Radę Gminy Orchowo i będącym w posiadaniu Urzędu Gminy, ostatnie prace konserwacyjne odbyły się w: Orchowie, Słowikowie i Bielsku. W 2008 roku wybudowano sieć wodociągową (ok. 3,7 km) na Hubach Myślątkowskich i w miejscowości Ostrówek. W 2009 roku wybudowano sieć wodociągową Słowikowo – Rękawczyn (około 2,5 km). Natomiast w 2011 r. dokonano połączenia sieci wodociągowych obsługiwanych przez hydrofornie w Bielsku i Orchowie poprzez budowę odcinka sieci Wólka Orchowska – Linówiec w celu zapewnienia większej stabilności dostaw wody dla odbiorców. Na obszarze gminy nie przewiduje się indywidualnych ujęć wody. Poważnym problemem jest zużycie techniczne przyłączy wodociągowych jak i niewystarczająca przepustowość części sieci przesyłowych. Dotyczy to starych sieci i przyłączy wykonanych z rur azbestowo-cementowych i ocynkowanych. Zgodnie z postanowieniami „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, który został zaakceptowany przez Radę Ministrów w dniu

14.05.2002 r., należy sukcesywnie zastępować rury azbestowo-cementowe w instalacjach ziemnych wyrobami bezazbestowymi.

II.13.5 Odprowadzenie ścieków

Obecnie blisko 40 % mieszkańców gminy obsługiwanych jest przez zbiorczą kanalizację sanitarną. Kanalizacja zbiorcza obejmuje miejscowości Osówiec, znaczną część miejscowości Orchowo i od 2012 r. częściowo miejscowość Myślątkowo. Istniejący system kanalizacji odprowadza ujęte ścieki do wybudowanej w 2005 oczyszczalni w Osówcu. Tutaj też trafiają ścieki z systemów przydomowych.

W zakresie porządkowania gospodarki wodno-ściekowej na Gminie spoczywają konkretne obowiązki, które określa ustawa z dnia 23 czerwca 2006 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Na jej mocy Rada Gminy Orchowo uchwaliła uchwałę Nr III/10/10 z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Orchowo.

II.13.6 Zaopatrzenie w energię elektryczną

W związku z możliwością lokalizacji zespołów elektrowni wiatrowych na terenie gminy Orchowo, zgodnie z lokalizacją przedstawioną w załączniku graficznym do niniejszego Studium, w przebiegu linii elektroenergetycznej 110 kV przebiegającej przez gminę Orchowo dopuszcza się na zmiany w postaci modernizacji samej linii a także zainstalowania odpowiednich przyłączy. Ponadto dla ww. linii i infrastruktury towarzyszącej należy zabezpieczyć strefę ochronną, zgodnie z obowiązującymi w tej materii przepisami. W przypadku konieczności zasilania nowo realizowanych obiektów, przewiduje się rozbudowę sieci średniego napięcia (15 kV) wraz ze stacjami transformatorowymi 15/0,4 kV. Zgodnie z normą PN-EN 50423-1:2007 dla linii 110 kV obowiązuje 14,5-metrowy pas powierzchni terenu ograniczonego dla zabudowy, który mierzony jest od osi linii w każdą stronę. Są to odległości od linii do najbliższych części budynków [m] zapewniające nieprzekroczenie wielkości pola magnetycznego 1 kV/m. Linie te nie powinny się również krzyżować z budynkami mieszkalnymi, przemysłowymi i gospodarczymi, w których mogą stale przebywać ludzie. Analogicznie - dla linii 15 kV obowiązuje, w zależności od typu przewodów oraz dachów najbliższych zabudowań, strefa do 4-metrowa terenu ograniczonego dla zabudowy, która również mierzona jest od osi linii w każdą stronę.

II.13.7 Zaopatrzenie w paliwa gazowe

Wg planów ustalonych przez Pilskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo – Regionalny Oddział Przesyłu w Poznaniu, zaopatrzenie w gaz gminy Orchowo jest możliwe za pośrednictwem projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia Ø 100 mm Kleczew – Grabce. Projektowana stacja redukcyjno-pomiarowa 1° jest zlokalizowana w Grabcach na terenie gminy Kleczew.

II.13.8 Zaopatrzenie w ciepło

Obecnie mieszkańcy Gminy Orchowo korzystają z ogrzewania indywidualnego. W większości mieszkańcy korzystają z, przede wszystkim ogrzewania węglowego. Istniejące źródła ciepła systematycznie odchodzą od opalania węglem kamiennym na rzecz np. oleju opałowego, gazu czy biomasy. Brak jest w Gminie Orchowo sieci ciepłowniczej, która spełniałaby standardy UE, a stan istniejących kotłowni, w większości węglowych, przyczynia się do zanieczyszczania środowiska przyrodniczego i powietrza. Istnieje więc pilna konieczność modernizacji i budowy nowych kotłowni, szczególnie takich, które wykorzystywałyby alternatywne surowce energetyczne, w tym lokalne zasoby wód termalnych w gminie. Ważną sprawą jest również termomodernizacja budynków publicznych w gminie.

II.13.9 Telekomunikacja i łączność

Cała gmina obsługiwana jest przez jedną placówkę pocztową działającą w Orchowiu. Gmina jest ztelefonizowana w zakresie telefonii stacjonarnej oraz komórkowej. Na terenie gminy znajdują się dwie stacje bazowe telefonii komórkowej należące do Polskiej Telefonii Cyfrowej sp. z o.o (operator sieci T-mobile), oraz PTK Centertel sp. z o. o. (operator sieci Orange).

II.13.10 Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Orchowo nie ma składowiska odpadów komunalnych; odpady gromadzone są w pojemnikach i na zasadach indywidualnych umów z zakładem trudniącym się usuwaniem odpadów wywożone na składowisko. Wywozem odpadów z gminy zajmuje się obecnie Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „EKO” w Strzałkowie oraz EKO-SKÓRTEX Gizałki sp. z o. o. .

Urząd Gminy rozpoczął wdrażanie selektywnego gromadzenia odpadów; segregacja surowców wtórnych z gospodarstw domowych dotyczy szkła i tworzyw sztucznych. Do tego celu służy 12 pojemników (1,5 m³) na szkło i 15 pojemników (1,5 m³) na tworzywa sztuczne,

które rozmieszczono w 10 wsiach sołeckich: Orchowo – 8 pojemników, Bielsko, Słowikowo, Szydłowiec, Skubarczewo, Osówiec, Różanna, Myślątkowo, Linowiec – po 2 pojemniki, Orchówek – 1 pojemnik.

Analizując plany gospodarki odpadami wyższego szczebla oraz sytuację w gminie Orchowo przyjęto następujące zadania strategiczne:

1. przebudowa systemu gospodarowania odpadami,
2. rozbudowa systemu selektywnej zbiórki odpadów,
3. stworzenie Gminnego Punktu Zbierania Odpadów (w tym odpadów niebezpiecznych),
4. rekultywacja zamkniętego składowiska,
5. likwidacja „dzikich wysypisk”,
6. edukacja ekologiczna,
7. opracowanie zasad zbierania padliny,
8. opracowanie planu i zasad utrzymania czystości i porządku naturalnych powiązań przyrodniczych, oraz na parkingach przydrożnych wzdłuż dróg dojazdowych do nich.

Do powyższych zadań strategicznych przypisano konkretne przedsięwzięcia pozwalające na realizację tych zadań. Szczegółowe przedstawienie przedsięwzięć znajduje się w Planie gospodarki odpadami w Gminie Orchowo, stanowiącym załącznik do Programu Ochrony Środowiska.

II.14. Uwarunkowania wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego i zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

II.14.1 Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, uchwalony przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr XLII/628/2001 z dnia 26 listopada 2001 r., zmieniony Uchwałą Nr XLVI/690/10 z dnia 26 kwietnia 2010 r., zalicza gminę Orchowo do **strefy wielofunkcyjnego rozwoju terenów otwartych**. Strefa ta obejmuje tereny o warunkach niesprzyjających intensywnej produkcji rolnej, niekwalifikujące się dla rekreacji o ponadlokalnym znaczeniu, położone na uboczu głównych tras komunikacyjnych i tym samym o ograniczonych szansach na rozwój działalności gospodarczej. Bez wsparcia z zewnątrz gminy położone w tych strefach, nie są w stanie przełamać bariery opóźnienia cywilizacyjnego, gospodarczego i technicznego. Oprócz rolnictwa – obecnie głównej gałęzi gospodarki, konieczne jest wspieranie pozarolniczej działalności produkcyjnej i usługowej, aktywizacji lokalnego potencjału, kulturowego i społecznego, w tym z wykorzystaniem

lokalnych zasobów środowiska przyrodniczego. Wielofunkcyjność tych stref, wynikająca z istniejącego zagospodarowania, jak i potencjalnych możliwości rozwoju przestrzennego stanowi podstawę dla dalszego ich rozwoju. Rejony charakteryzujące się mniejszą przydatnością dla produkcji rolniczej powinny stanowić potencjalne obszary prowadzenia polityki zwiększania lesistości. Jedną z możliwości rozwoju w tej strefie jest zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Rozwój tego rodzaju działalności musi uwzględniać istniejące uwarunkowania dotyczące ochrony przyrody, kultury i krajobrazu. Dotyczy to w szczególności lokalizacji elektrowni wiatrowych.

Plan określa zasady zagospodarowania przestrzennego, które powinny być uwzględnione w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W odniesieniu do gminy Orchowo są to:

- zasady kształtowania obszarów wiejskich:
 - ochrona charakterystycznych układów ruralistycznych oraz zespołów sakralnych, pałacowo – parkowych, folwarków, ochrona zabytkowych budynków mieszkalnych i gospodarczych, wiatraków, remiz, szkół, kuźni, młynów, gorzelnii i innych elementów specyficznych dla architektury wiejskiej np. kapliczek i krzyży,
 - rozwijanie wsi z maksymalnym poszanowaniem rolniczej przestrzeni produkcyjnej i tworzenie zwartych układów urbanistycznych,
 - wydobywanie w układzie przestrzennym elementów kompozycji urbanistycznej: dominant przestrzennych, osi widokowych, ekspozycji, sylwet, dolin, charakterystycznych form terenowych, grup zieleni, alei, rozłogów,
 - twórcze wykorzystywanie wzorców architektury lokalnej przy formułowaniu warunków dla projektowanej zabudowy, preferowanie rodzimych materiałów budowlanych oraz tradycyjnych elementów małej architektury,
 - zapewnienie terenów sportowych i rekreacyjnych;
- zasady kształtowania otwartych przestrzeni:
 - ograniczenie rozproszonej zabudowy mieszkaniowej i związanej z działalnością gospodarczą,
 - zakaz wznoszenia w pobliżu jezior, rzek, kanałów, krajobrazowych punktów widokowych obiektów budowlanych naruszających walory krajobrazowe i uniemożliwiających dostęp do nich;
- zasady kształtowania obszarów rekreacyjnych:

- dostosowanie chłonności zagospodarowania rekreacyjnego do pojemności środowiska przyrodniczego,
- dostosowanie charakteru zagospodarowania rekreacyjnego do typu środowiska przyrodniczego i położenia w stosunku do dużych miast, przy równoczesnym dążeniu do zróżnicowania form wypoczynku,
- narzucenie wielkości działek letniskowych zapewniających wypoczynek oraz wpisanie się w lokalny ekosystem,
- w miejscach masowego wypoczynku położonych w pobliżu terenów cennych przyrodniczo wprowadzenie atrakcyjnego zagospodarowania ograniczającego penetrację terenów chronionych, zachowanie odległości zabudowy od akwenów pozwalającej utrzymać równowagę ekologiczną oraz zapewnienie przynajmniej częściowej dostępności brzegów największych jezior dla zwierząt i ogółu osób korzystających z rekreacji.

II.14.2 Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Na obszarze gminy Orchowo w zakresie ponadlokalnych celów publicznych przewiduje się realizację obwodnicy części wsi Orchowo w ciągu drogi wojewódzkiej nr 262.

II.15. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

Na obszarze gminy nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

III. 1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.

Na obszarze gminy wydzielone zostają trzy grupy stref, różniące się kierunkami zmian w strukturze przestrzennej i przeznaczeniu terenów:

- strefy zurbanizowane, oznaczone symbolami „I”,
- strefy rolno-przyrodnicze, oznaczone symbolami „II”,
- strefy przyrodnicze, oznaczone symbolami „III”.

Strefa zurbanizowana

Strefa zurbanizowana w strukturze przestrzennej gminy stanowi obszary rozwoju ośrodków osadniczych i innej zabudowy. W zakresie przeznaczenia terenów, w strefie tej wyznaczane są tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej i techniczno-produkcyjnej oraz towarzyszące im tereny komunikacji, infrastruktury technicznej, zieleni i wód. W strefie tej wyróżnia się tereny o wiodącej funkcji zabudowy mieszkaniowej, działalności gospodarczej oraz rekreacyjnej przy czym na terenach o określonym rodzaju zabudowy dopuszcza się również lokalizację innych rodzajów zabudowy. W szczególności na terenach o wiodącej funkcji zabudowy mieszkaniowej uzupełnienie tego przeznaczenia stanowią ulice dojazdowe i lokalne, skwery, zieleńce i place oraz usługi. Ponadto w strefie zurbanizowanej dopuszcza się wyznaczanie terenów zabudowy zagrodowej i terenów obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich.

Nowe inwestycje należy lokalizować w pierwszej kolejności w zasięgu terenów, na których istnieje infrastruktura techniczna lub najłatwiej ją rozbudować, a granice poszczególnych terenów o różnym przeznaczeniu określać powinny miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Drugie istotne ograniczenie wynika z funkcjonowania form ochrony przyrody, których ochrona ma wpływ zarówno na granice strefy zurbanizowanej, jak również na zasady zagospodarowania wewnątrz tej strefy. Wskazane jest, aby podczas opracowywania dokumentów szczegółowych (m.in. miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, projektów budowlanych) rozpatrywać wszystkie dostępne warianty i możliwości zabudowy, minimalizujące potencjalny wpływ na chronione siedliska. Obszar strefy zurbanizowanej całkowicie pozbawiony jest lasów.

W Osówcu zlokalizowano oczyszczalnię ścieków mającą w przyszłości obsługiwać całą gminę Orchowo.

Ośrodki gospodarcze i obsługi rolnictwa po SKR i PGR w Orchowie, Bielsku, Linówcu, Różannie i Osówcu zaleca się wykorzystać na działalność gospodarczą, z wykluczeniem obiektów mogących mieć ujemny wpływ na wody gruntowe i podziemne.

Cała strefa podobnie jak obszar całej gminy znajduje się w zasięgu Powidzko-Bieniszewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, natomiast spora część w zasięgu Powidzkiego Parku Krajobrazowego i powinien być objęty szczególną ochroną ze względu na główny zbiornik wód podziemnych (GZWP Nr 144) w strefie wysokiej ochrony „OWO”.

Teren wymaga szybkiej interwencji planistycznej, skoordynowania zabudowy w ramach jednego planu. Obszar jest klasycznym przykładem kształtowania się zabudowy w sposób nieuporządkowany. Na obszarze chronionego krajobrazu obowiązują zakazy oraz ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów. Wymagane jest strefowanie funkcji z wyraźnym rozgraniczeniem terenów wyznaczonych dla usług i terenów mieszkaniowych oraz funkcji mieszanych.

Przewiduje się sporządzenie i uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów przewidzianych dla rozwoju rekreacji, uzupełnienia zabudowy w miejscach wyznaczonych na rysunku studium. Dopuszcza się lokalizację zabudowy w miejscach nie wskazanych, położonych przy istniejących drogach i istniejącym uzbrojeniu terenu, w trybie wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

Dopuszcza się scalanie i wymianę gruntów, nie ustanawia się obowiązku przeprowadzenia scaleń. Przy scaleniach zakazuje się likwidacji zieleni, zadrzewień śródpolnych i przydrożnych. Dopuszcza się lokalizację żwirowni oraz wież telefonii komórkowych. Obiekty wysokie należy lokalizować zgodnie z ustaleniami dotyczącymi kształtowania zagospodarowania przestrzennego. Dopuszcza się możliwość wydobywania kruszywa, pod warunkiem uzyskania stosownych pozwoleń zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Na obszarze należy wyłączyć spod zabudowy tereny wokół cieków, rowów. Spośród terenów przeznaczonych pod zainwestowanie należy wydzielić tereny możliwe pod zainwestowanie z ograniczeniami wynikającymi z bliskości terenów mieszkaniowych oraz ze względów przyrodniczych. Należy także wyłączyć spod zabudowy te tereny, na których przewiduje się potencjalne oddziaływanie wynikające z lokalizacji elektrowni wiatrowych, zgodnie z rysunkiem stanowiącym załącznik do niniejszego projektu zmiany studium. Ustala

się konieczność podłączenia terenów do zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej z odprowadzeniem do istniejącej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Osówcu lub indywidualnych systemów oczyszczania ścieków realizowanych w ramach inwestycji gospodarczych zgodnie z przepisami szczególnymi.

Strefa rolno-przyrodnicza

Są to tereny przeznaczone na cele produkcji rolniczej wraz z rozproszoną zabudową zagrodową. Z uwagi na ochronę gruntów rolnych o wysokich klasach gleb przed zmianą użytkowania, a także konieczność wyposażenia zabudowy w infrastrukturę techniczną, w tym kanalizację sanitarną, w strefie tej należy przeciwdziałać dalszemu rozpraszaniu się zabudowy zagrodowej. W ramach tej strefy mogą występować także tereny związane z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, itp. Możliwa jest także lokalizacja inwestycji celu publicznego.

Istotnym kierunkiem rozwoju gminy jest pozyskiwanie ekologicznych źródeł energii. Strefa rolno-przyrodnicza stwarza odpowiednie warunki klimatyczno-przestrzenne dla lokalizacji farm wiatrowych na terenie całej gminy, niemniej jednak budowa farmy wiatrowej dopuszczona jest wyłącznie na terenie to tego przeznaczonym i oznaczonym na planszy kierunków studium. Szczegółowe wyznaczenie lokalizacji poszczególnych elektrowni wiatrowych powinno zostać określone w planach miejscowych, przy czym nie dopuszcza się ich lokalizowania w odległości mniejszej niż 200m od granicy lasu i skupisk drzew o powierzchni 0,1ha lub większej oraz w odległości mniejszej niż 200m od brzegów zbiorników wodnych i cieków.

Dopuszcza się lokalizację żwirowni oraz wież telefonii komórkowych. Obiekty wysokie należy lokalizować zgodnie z ustaleniami dotyczącymi kształtowania zagospodarowania przestrzennego. Dopuszcza się możliwość wydobywania kruszywa, pod warunkiem uzyskania stosownych pozwoleń zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Strefa przyrodnicza

Strefa przyrodnicza w strukturze przestrzennej gminy stanowi obszary rozwoju leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz przestrzeni otwartych łąk, wód powierzchniowych i innych. To obszar o szczególnych walorach przyrodniczych. Występują tu również dobre warunki zagospodarowania przyrodniczego. Obszar ten w znacznej części charakteryzuje się zróżnicowaniem biologicznym terenu, znaczną deniwelacją terenu, znajdują się tutaj naturalne powierzchniowe zbiorniki wodne – jez. Skubarczewskie, Kamienieckie i Sineckie, występuje największy wskaźnik lesistości w gminie. Także sieć hydrograficzna jest tutaj

dobrze wykształcona i pełni funkcje lokalnych korytarzy ekologicznych. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego, a zwłaszcza stanu gospodarki wodnej i ściekowej warunkuje przewidywane w przyszłości wykorzystanie walorów rekreacyjnych jezior: Skubarczewskiego, Kamienieckiego oraz Sienieckiego i umożliwi zapewnienie odpowiednich standardów zagospodarowania rekreacyjnego. Dopuszcza się zalesienie obszarów, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Omawiany obszar w niemalże całości należy do Powidzkiego Parku Krajobrazowego. Granice Parku oznaczono na załączniku graficznym do „Studium”.

Na całym obszarze obowiązuje zakaz lokalizowania elektrowni wiatrowych i inwestycji znacząco wpływających na środowisko, oprócz inwestycji celu publicznego.

Należy ograniczyć tereny grodzone w celu zapewnienia wolnej przestrzeni dla ochrony walorów widokowych oraz zabezpieczenia tras migracji zwierząt. Należy utrzymać tereny trwałych użytków zielonych w użytkowaniu łąkowym lub pastwiskowym (dla takiego priorytetu ochrony istnieje możliwość uzyskiwania przez rolników dopłat w ramach programu rolno-środowiskowego).

III.2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy.

Na obszarze gminy w zagospodarowaniu terenów należy dążyć do porządkowania rodzajów zabudowy i wykształcania przestrzeni publicznych, z którymi identyfikować się będą mieszkańcy. We wsi Orchowo, w obszarze centrum, należy dążyć do wykształcenia przestrzeni publicznych o wysokim poziomie estetycznym i funkcjonalnym, intensyfikacji funkcji centrotwórczych oraz zwiększania atrakcyjności usług. Nowa zabudowa powinna być zharmonizowana z istniejącymi wartościowymi obiektami, pod względem zasad podziałów płaszczyzn i brył, proporcji wymiarów, pochylenia dachów, rozwiązań detali, kolorystyki oraz zastosowanych materiałów. W pozostałych miejscowościach wiejskich należy dążyć do poprawy wyposażenia w usługi, a zabudowa mieszkaniowa w tych miejscowościach dopuszczalna jest wyłącznie jako zabudowa jednorodzinna w układzie wolnostojącym. Na całym obszarze gminy należy dążyć do osiągnięcia wskaźnika 25 m² powierzchni użytkowej mieszkania, przypadającej na jedną osobę, jako docelowej wartości przeciętnej dla gminy.

Dla usług: ustala się zakaz lokalizacji inwestycji mogących zawsze znacząco wpływać na środowisko, ustala się maksymalny współczynnik intensywności zabudowy wynoszący 1, maksymalną wysokość budynków 13 m, minimalną powierzchnię biologicznie czynną na działkach budowlanych wynoszącą 20%. Dla zabudowy mieszkaniowej współczynnik

intensywności zabudowy do 0,5. Zabudowa mieszkaniowa powinna być zaprojektowana z dachami stromymi o wysokości maksymalnej 9,5 m. Należy komponować zabudowę w sposób celowy, w nawiązaniu do istniejącego krajobrazu, istniejącej zabudowy dla osiągnięcia ładu przestrzennego.

Na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wysokość zabudowy nie może być większa niż 3 kondygnacje nadziemne, natomiast w zabudowie wielorodzinnej 4 kondygnacje nadziemne przy zabudowie letniskowej wysokość zabudowy nie może być większa niż 2 kondygnacje. Udział powierzchni biologicznie czynnej nie może być mniejszy niż 30% powierzchni działki. W zakresie gabarytów, linii zabudowy i rodzajów dachów należy nawiązywać do charakteru przeważającej zabudowy w danym zespole urbanistycznym. Minimalna powierzchnia działki w przypadku zabudowy w układzie wolnostojącym wynosi 500 m², w układzie bliźniaczym 400 m², a w układzie szeregowym 200 m².

Na terenach zabudowy usługowej, w tym sportu i rekreacji, wysokość zabudowy nie może być większa niż 3 kondygnacje nadziemne, z dopuszczeniem odstępstw, jeżeli wymagają tego względy technologiczne i nie będzie to kolidowało z charakterem zabudowy i zasadami ładu przestrzennego. Udział powierzchni biologicznie czynnej nie może być mniejszy niż 20% powierzchni działki.

Na terenach zabudowy techniczno-produkcyjnej wysokość zabudowy nie może być większa niż 20 m, z dopuszczeniem odstępstw, jeżeli wymagają tego względy technologiczne i nie będzie to kolidowało z charakterem zabudowy i zasadami ładu przestrzennego. Udział powierzchni biologicznie czynnej nie może być mniejszy niż 10% powierzchni działki.

Na terenach zabudowy zagrodowej i terenach obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich, wysokość budynków mieszkalnych nie może być większa niż 3 kondygnacje nadziemne z dodatkowym poddaszem użytkowym, a wysokość pozostałych obiektów nie może być większa niż 20 m, z dopuszczeniem odstępstw, jeżeli wymagają tego względy technologiczne i nie będzie to kolidowało z charakterem zabudowy i zasadami ładu przestrzennego. Udział powierzchni biologicznie czynnej nie może być mniejszy niż 20% powierzchni działki.

Na terenach łączących dwie lub więcej funkcji, parametry i wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu powinny być dobierane tak, aby umożliwić realizację wszystkich dopuszczonych rodzajów zabudowy i zagospodarowania terenu.

Ustala się minimalną powierzchnię działki pod zabudowę letniskową na 1500 m². Ustala się zakaz wprowadzania nowej zabudowy dla obszarów położonych do 100 m od brzegów jezior. Działania te mają skutecznie ograniczyć potencjalny negatywny wpływ presji turystycznej na środowisko przyrodnicze.

Na terenach łączących dwie lub więcej funkcji, parametry i wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu powinny być dobierane tak, aby umożliwić realizację wszystkich dopuszczonych rodzajów zabudowy i zagospodarowania terenu.

Na obszarze gminy wyłączone spod zabudowy będą tereny zieleni i wód, przy czym na cmentarzach, oraz terenach zieleni urządzonej dopuszcza się lokalizację obiektów niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania tych terenów.

III.3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.

Na obszarze gminy określa się następujące podstawowe zasady ochrony środowiska i jego zasobów:

- wprowadzanie nasadzeń drzew i krzewów oraz zalesień, wiążących we wspólny system przestrzenny istniejące parki wiejskie, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, przywodne i przydrożne oraz lasy, z uwzględnieniem ustaleń rozdziału III.10,
- rozbudowę sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, zgodnie z ustaleniami rozdziału III.5, oraz konsekwentną eliminację wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód i do gruntu, w szczególności w celu ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych,
- dążenie do poprawy stanu czystości jezior usytuowanych na terenie gminy,
- modernizację źródeł zaopatrzenia w ciepło w celu dalszego ograniczania emisji zanieczyszczeń powietrza, zgodnie z ustaleniami rozdziału III.5,
- selektywną zbiórkę, recykling i utylizację odpadów komunalnych oraz utylizację odpadów przemysłowych, zgodnie z przepisami odrębnymi i ustaleniami rozdziału III.5,
- rekultywację terenów po eksploatacji złóż kopalin, z dopuszczeniem przekształcania dołów powyrobiskowych na zbiorniki wodne, zgodnie z ustaleniami rozdziału III.14.

Zasady ochrony rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej uwzględnione są w kierunkach i zasadach kształtowania tej przestrzeni, określonych w rozdziale III.10.

Na obszarze gminy, w granicach ustanowionych form ochrony przyrody, obowiązują zasady ochrony przyrody określone w przepisach odrębnych i opisane w rozdziale II.3.

Na obszarze gminy nie określa się zasad ochrony uzdrowisk, ze względu na ich nie występowanie.

III.4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Na obszarze gminy, w stosunku do obiektów wpisanych do rejestru zabytków, obowiązują zasady ich ochrony określone w przepisach odrębnych i opisane w rozdziale II.4. W stosunku do pozostałych obiektów zabytkowych, znajdujących się w ewidencji zabytków, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy określać dopuszczalność ich przebudowy i rozbudowy, przyjmując zasadę zachowania wysokości, kształtu bryły oraz układu artykulacji i opracowania dekoracji elewacji, z dopuszczeniem odstępstw w sytuacji, gdy będzie to kolidowało z wymaganiami ładu przestrzennego. Z uwagi na skalę opracowania rysunku Studium, pojedyncze obiekty zabytkowe (wpisane do rejestru, jak i znajdujące się w ewidencji) nie są wyróżnione na tym rysunku.

Na obszarze gminy nie określa się zasad ochrony dóbr kultury współczesnej, ze względu na nie występowanie dóbr kultury współczesnej zasługujących na ochronę.

III.5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

III.5.1 Komunikacja drogowa

Generalnie w najbliższych latach działania będą dążyły do poprawy bezpieczeństwa i komfortu jazdy drogami znajdującymi się w granicach administracyjnych gminy. W ostatnich latach obserwuje się bieżącą naprawę i przebudowę gminnych dróg.

W ciągu drogi wojewódzkiej nr 262 przewiduje się realizację obwodnicy części wsi Orchowo – w celu ominięcia zakrętów pod kątem prostym w Orchowiu Dolnym.

Wzdłuż drogi wojewódzkiej nie należy projektować terenów pod zabudowę oraz urządzać bezpośrednich zjazdów z posesji na tę drogę. Włączenie nowych układów komunikacyjnych należy rozwiązać za pomocą dróg lokalnych, poza pasem drogi wojewódzkiej. Nowe obiekty budowlane powinny być lokalizowane na obszarach gwarantujących zachowanie komfortu akustycznego (dla terenów podlegających ochronie akustycznej), poza zasięgiem negatywnych oddziaływań (tzn. nadmiernych emisji hałasu, wibracji). Z kolei w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na terenach przylegających do drogi wojewódzkiej należy wyznaczać tereny o funkcjach niewymagających zapewnienia komfortu akustycznego (tj. nie należy wyznaczać obszarów podlegających ochronie akustycznej). W przypadku gdy na terenach podlegających ochronie akustycznej możliwe są przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu, należy bezwzględnie zastosować skuteczne środki techniczne i inne, zmniejszające te emisje hałasu do poziomu dopuszczalnego, określonego w przepisach szczególnych. Ogólnie, tereny wymagające

ochrony klimatu akustycznego należy sytuować w takiej odległości od istniejących źródeł hałasu, która zagwarantuje zachowanie na tych terenach dopuszczalnych poziomów hałasu (czyli poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania szlaków komunikacyjnych) lub w odległości mniejszej, pod warunkiem zastosowania skutecznych środków (technicznych, technologicznych, organizacyjnych) ograniczających emisję hałasu do poziomów dopuszczalnych. Ponadto należy wprowadzić skuteczne środki techniczne, technologiczne i organizacyjne wszędzie tam, gdzie poziom hałasu przekracza dopuszczalne normy. Do środków tych zalicza się: ekrany akustyczne (betonowe, z tworzyw sztucznych, naturalistycznych); rozwiązania planistyczne ograniczające emisję hałasu (odpowiednio zaprojektowany przebieg drogi: zarówno wykorzystujący ukształtowanie terenu, jak i narzucający możliwą prędkość poruszania się; użycie odpowiednich materiałów do budowy/naprawy dróg *etc.*); decyzje administracyjne (ograniczenie dopuszczalnej maksymalnej prędkości). Parametry techniczne powinny być dobrane w zależności od zmierzonych oraz prognozowanych poziomów hałasu, a lokalizacja powinna w maksymalnym stopniu ograniczyć potencjalne i realne negatywne emisje hałasu.

Dla dróg powiatowych, charakteryzujących się mniejszym natężeniem ruchu niż droga wojewódzka, strefa uciążliwości zamyka się w granicach pasa drogowego, w związku z czym obiekty należy lokalizować zgodnie obowiązującymi przepisami prawa.

Drogi gminne stanowią element obsługi przyległych terenów, łączący je z siecią dróg wyższego rzędu. Uciążliwość dróg gminnych zamyka się w granicach pasa drogowego a obiekty należy lokalizować zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Dopuszcza się zmiany przebiegu dróg gminnych oraz realizację nowych odcinków tych dróg wg aktualnego zapotrzebowania.

III.5.2 Komunikacja kolejowa

W północnej części gminy jest zlokalizowana normalnotorowa linia kolejowa jednotorowa do Mogilna. W chwili obecnej linia jest nieczynna i jest ona przeznaczona do likwidacji. Dopuszcza się rekreacyjne wykorzystanie istniejącej linii kolejowej z uwagi na jej unikatowy charakter i ciekawą historię.

III.5.3 Komunikacja wodna

Z uwagi na brak większych cieków wodnych nie przewiduje się tworzenia szlaków komunikacji wodnej na terenie gminy.

III.5.4 Zaopatrzenie w wodę

Na obszarze gminy jako podstawowy kierunek rozwoju sieci wodociągowej przyjmuje się zwodociągowanie pozostałych i przyłączanie nowych odbiorców oraz sukcesywną wymianę starych azbestowych sieci wodociągowych na PVC.

III.5.5 Odprowadzenie ścieków

Cele, jakie stawiają przed sobą władze gminy w zakresie wyposażenia terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę w zbiorcze sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych, są następujące: (1) realizacja przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowań odległych od kanalizacji sanitarnej, obsługujących 300 mieszkańców gminy (kolonie, przysiółki); (2) objęcie docelowo systemem kanalizacji zbiorczej 3800 mieszkańców gminy (budowa etapami kolektorów sanitarnych w celu umożliwienia podłączenia właścicielom posesji); (3) zewidencjonowanie istniejącej kanalizacji deszczowej; (4) modernizacja starych odcinków kanalizacji sanitarnej.

Długość sieci kanalizacyjnej, którą planuje się zrealizować w latach 2012-2015 wynosić będzie 13,2 km, w tym:

- w 2011 – 2013 r. – 8,9 km (nakład 4229 tys. zł.) Orchowo – Różanna (w tym część wsi Myślątkowa),
- w 2014 – 2015 r. – 4,2 km (nakład 3110 tys. zł.) Myślątkowo – Siedluchno, Myślątkowo – Rękawczynek, dalsza część wsi Myślątkowo.

Zakłada się, że do roku 2015 zrealizowane będzie 70% planowanej kanalizacji zbiorczej, tj. 29 km. Poniesione wydatki przez gminę na rozwój sieci kanalizacyjnej wyniosły w latach 2009 – 2011 około 1.350.000 PLN, a suma wydatków łącznie z zewnętrznymi źródłami finansowania wyniosła w latach 2009 – 2011 około 3.900.000 PLN. W dalszej perspektywie czasowej, o ile będzie to uzasadnione ekonomicznie, postępować będzie realizacja kanalizacji pozostałej części gminy. Do tego czasu wszędzie tam, gdzie powstaną nowe zabudowania mieszkaniowe, zagrodowe czy rekreacyjne będą musiały być wyposażone w szczelne zbiorniki bezodpływowe.

III.5.6 Zaopatrzenie w energię elektryczną

Na obszarze gminy jako podstawowy kierunek rozwoju sieci elektroenergetycznej przyjmuje się niezbędne działania modernizacyjne, w tym kablowanie linii napowietrznych na terenach zurbanizowanych, a na terenach rozwojowych gminy, w przypadku wystąpienia potrzeb, realizację nowych linii średniego napięcia wraz ze stacjami transformatorowymi.

Na obszarze gminy należy ponadto podjąć działania w celu wykorzystania alternatywnych źródeł energii, m.in. poprzez budowę elektrowni wiatrowych czy biogazowni rolniczych, wyłącznie w rejonach wskazanych na rysunku Studium, przy czym sytuowanie masztów elektrowni oraz instalacji biogazowni winny uwzględniać zasady ochrony przyrody, określone w rozdziale III.3. Dla obszaru farmy wiatrowej wyznaczono orientacyjną strefę oddziaływania ustaloną na obszar znajdujący się w promieniu do 500 m od miejsca lokacji każdej turbiny wiatrowej (zgodnie z rysunkiem „Plansza kierunków”). Najczęściej bowiem negatywne oddziaływania (tj. przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach podlegających ochronie akustycznej, a także wibracje i in.) dla większości typów modeli turbin dostępnych na rynku turbin nie uwidaczniają się zazwyczaj na obszarze oddalonym więcej niż wspomniane 500 m. Poziom hałas wytwarzanego przez turbinę wiatrową o mocy 2MW w odległości ok. 500 m od niej wynosi ok.40 dB⁸. Jest to zatem wartość, która gwarantuje zachowanie dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach podlegających ochronie akustycznej. Również dla planowanych biogazowni wskazano na strefę potencjalnego oddziaływania (zgodnie z rysunkiem „Plansza kierunków”).

Oba powyższe typy inwestycji muszą uwzględniać także przepisy odrębne dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego. W przypadku zaistnienia możliwości trwałego naruszenia elementów środowiska lub środowiska jako całości, ze szkodą dla ekosystemów, należało będzie dopracować dany projekt inwestycyjny pod kątem ochrony środowiska przyrodniczego (m. in. poprzez zapisy i deklaracji pełnej realizacji nt. wprowadzenia przez inwestora skutecznych środków łagodzących czy kompensujących).

III.5.7 Zaopatrzenie w paliwa gazowe

Obecnie nie przewiduje się gazyfikacji gminy i tym samym wykorzystywania gazu jako źródła energii.

III.5.8 Zaopatrzenie w ciepło

Na obszarze gminy jako podstawowy kierunek rozwoju systemów zaopatrzenia w ciepło przyjmuje się modernizację istniejących źródeł ciepła (kotłownie, paleniska), w tym dalsze systematyczne przechodzenie na paliwa bardziej „ekologiczne”. Dopuszcza się także lokalizację biogazowni rolniczych w lokalizacjach zgodnie z rysunkiem stanowiącym załącznik do niniejszego Studium.

⁸ Za: <http://www.czystaenergia.pl/pdf/poleko2009/26.pdf>

III.5.9 Telekomunikacja

Na obszarze gminy jako podstawowy kierunek rozwoju systemów telekomunikacji przyjmuje się niezbędne działania modernizacyjne, realizowane głównie przez zarządców sieci. Ponadto przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie, postuluje się rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej z zachowaniem w lokalizacji wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

Ustala się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie. Zakłada się pełną dostępność do łączy telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych.

Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się rozwój szerokopasmowego dostępu do Internetu, urządzenie ogólnodostępnych kawiarenek internetowych, rozwój sieci bezprzewodowych - budowę systemu nieodpłatnego dostępu do Internetu - np. za pomocą sieci Hotspotów.

III.5.10 Gospodarka odpadami

Na obszarze gminy jako podstawowy kierunek rozwoju gospodarki odpadami przyjmuje się dalsze rozwijanie selektywnej zbiórki odpadów. Ponadto niezbędna jest rekultywacja składowiska odpadów w Miejscowości Skubarczewo i likwidacja dzikich wysypisk.

III.6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Na obszarze gminy dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym przede wszystkim w granicach stref zurbanizowanych w miejscowościach wiejskich. Ponadto w niezbędnym wymiarze, głównie w zakresie komunikacji i infrastruktury technicznej, dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego również w strefach rolno-przyrodniczych, a w uzasadnionych przypadkach także w strefach przyrodniczych, przy czym należy wówczas minimalizować ewentualne kolizje z podstawowymi funkcjami tych stref. Omawiane inwestycje, ze względu na swoje lokalne znaczenie, są obecnie trudne do przewidzenia, stąd ich szczegółowa lokalizacja dokonywana będzie na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a ponadto nie są one wyróżnione na rysunku Studium, również z uwagi na skalę opracowania tego rysunku.

III.7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Na obszarze gminy w zakresie ponadlokalnych celów publicznych przewiduje się realizację obwodnicy części wsi Orchowo w ciągu drogi wojewódzkiej nr 262.

III.8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej.

Na terenie gminy nie wyznacza się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Na terenie gminy nie wyznacza się obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Na terenie gminy nie wyznacza się obszarów przestrzeni publicznej, istotnych w skali całej gminy – przestrzenie o znaczeniu lokalnym, z uwagi na skalę opracowania Studium, nie są wyróżnione na jego rysunku, a lokalizowane będą w planach miejscowych.

III.9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na obszarach, na których dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych, w tym w rejonach predestynowanych do lokalizacji farm wiatrowych. Położone na tych obszarach grunty rolne wymagać będą zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne, w zakresie ustalonym na etapie sporządzania planu miejscowego.

III.10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Podstawowym kierunkiem kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy jest ochrona i rozwój jakościowy. W tym celu określa się następujące zasady jej kształtowania:

- ochrona gruntów o wysokiej klasie bonitacyjnej przed zmianą sposobu użytkowania, z wyjątkiem przypadków wynikających z ustaleń rozdziału III.1,
- ochrona, uzupełnianie i wprowadzanie nowych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, przywodnych i przydrożnych,
- ochrona torfowisk i oczek wodnych, stanowiących naturalne zbiorniki wodne,
- ochrona i dążenie do powiększania użytków zielonych, stanowiących system pochłaniania wód opadowych,

- stosowanie systemów melioracyjnych i retencyjnych, regulujących odpływ wód,
- stosowanie zabiegów agrotechnicznych, zapobiegających wysuszeniu wierzchnich warstw gruntów,
- stosowanie odpowiedniej praktyki rolniczej, w tym Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, zapobiegającej negatywnemu oddziaływaniu intensywnej produkcji rolnej na środowisko (m.in. odpowiednie stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin oraz zagospodarowywanie gnojowicy).

Ponadto część rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zwłaszcza grunty o najsłabszych klasach bonitacyjnych i obszary sąsiadujące z istniejącymi kompleksami leśnymi, może zostać zalesiona i tym samym stanie się częścią leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Podstawowym kierunkiem kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej jest ochrona i rozwój ilościowy i jakościowy. W tym celu określa się następujące zasady jej kształtowania:

- ochrona gruntów leśnych przed zmianą sposobu użytkowania, z wyjątkiem obiektów związanych z obsługą produkcji w gospodarstwach leśnych i rybackich oraz budowli hydrotechnicznych związanych z funkcją wypoczynku i rekreacji,
- zalesianie gruntów rolnych o najsłabszych klasach bonitacyjnych, przy czym zalesienia powinny wiązać się we wspólny system przestrzenny z istniejącymi lasami, jak również zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, przywodnymi i przydrożnymi, jak również nie powinny się one pokrywać się z obszarem oddziaływania elektrowni wiatrowej,
- pozostawianie na granicy polno-leśnej szerszych nie oranych pasów, stanowiących strefę przejściową (tzw. ekotonową), szczególnie ważną dla różnych organizmów żywych,
- stosowanie odpowiedniej praktyki w gospodarce leśnej, zapobiegającej negatywnemu oddziaływaniu na środowisko (m.in. odpowiednie stosowanie środków ochrony roślin).

Opisane powyżej zasady, w tym również dotyczące rolniczej przestrzeni produkcyjnej, należy podporządkować zasadom ochrony przyrody na terenie form ochrony przyrody.

Zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne planuje się na obszarach wynikających z ustaleń rozdziałów III.1 i III.9, w szczególności na terenach, na których dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych, w tym w rejonach przeznaczonych do lokalizacji farm wiatrowych.

III.11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.

Na terenie gminy nie określa się ani obszarów szczególnego zagrożonych powodzią, ani obszarów osuwania się mas ziemnych, ze względu na ich nie występowanie.

III.12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Na terenie gminy nie określa się obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny, ze względu na ich nie występowanie.

III.13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej.

Na terenie gminy nie określa się obszarów pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujących na nich ograniczeń prowadzenia działalności gospodarczej, ze względu na ich nie występowanie.

III.14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

Na terenie gminy wyznacza się obszary wymagające przekształceń, obejmujące grunty rolne przewidziane do przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne, w szczególności na terenach przeznaczonych pod lokalizację elektrowni wiatrowych, zgodnie z ustaleniami rozdziałów III.1 i III.9.

Na terenie gminy nie wyznacza się obszarów wymagających rehabilitacji, ze względu na ich nie występowanie.

Na terenie gminy obszarem wymagającym rekultywacji będą tereny dzikich wysypisk odpadów, a także wyrobisk po kruszywach naturalnych. Zagospodarowanie tych obszarów winno uwzględniać obowiązujące przepisy odrębne oraz lokalne warunki wodne i sanitarne. Działania w zakresie rekultywacji należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami, na podstawie wydawanych przez właściwe organy decyzji administracyjnych.

III.15. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.

Na terenie gminy nie wyznacza się terenów zamkniętych.

III.16. Inne obszary problemowe.

Na terenie gminy nie określa się innych obszarów problemowych, ze względu na ich nie występowanie.

IV. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

Zakładany rozwój przestrzenny gminy, przyjęty w zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządzonej na podstawie uchwały Nr V/26/11 Rady Gminy Orchowo z dnia 24 lutego 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Orchowo, jest kontynuacją ustaleń Studium zatwierdzonego uchwałą Nr XXXV/218/06 Rady Gminy Orchowo z dnia 27 lutego 2006 r. z uwzględnieniem obowiązujących obecnie przepisów, w tym ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, oraz ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego z 2010 r. Zakładany rozwój gminy opiera się na uwarunkowaniach środowiskowych i społeczno-gospodarczych oraz pełnionych przez gminę funkcjach i obejmuje następujące cele:

- wielofunkcyjny rozwój wsi oraz poprawę warunków życia mieszkańców,
- rozbudowę infrastruktury technicznej i modernizację układu komunikacyjnego,
- tworzenie przyjaznych warunków dla lokalizacji nowych inwestycji i miejsc pracy,
- właściwe wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej i rozwój otoczenia rolnictwa,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii – elektrownie wiatrowe, biogazownie,
- zwiększanie powierzchni leśnej oraz innych terenów zielonych,
- ochronę obszarów cennych przyrodniczo i ich wykorzystanie do promocji gminy,
- ochronę i rewitalizację zabytków oraz ich wykorzystanie do promocji gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania nie jest aktem prawa miejscowego. Cele przyjęte w Studium będą uwzględniane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, sporządzanych zgodnie z ustaleniami Studium i stanowiących podstawę do wydawania decyzji administracyjnych, w tym w szczególności pozwoleń na budowę.

V. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

V.1. *Synteza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy.*

Uwarunkowania zewnętrzne wynikają przede wszystkim z planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, który określa m.in. zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych, jak również ochrony środowiska naturalnego.

Uwarunkowania przestrzenne wynikają przede wszystkim ze struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, na którą składa się dominacja ośrodka gminnego jako ośrodka usługowego infrastruktury społecznej – oświaty, kultury, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji.

Uwarunkowania związane ze środowiskiem naturalnym wynikają przede wszystkim z istniejących form ochrony przyrody (Park Krajobrazowy, obszar chronionego krajobrazu, obszar Natura 2000, pomniki przyrody), a także ze stanu środowiska, w tym stanu czystości wód powierzchniowych.

Uwarunkowania związane ze środowiskiem kulturowym wynikają przede wszystkim z dziedzictwa kulturowego gminy, w tym zabytkowych zespołów pałacowo-parkowych.

Uwarunkowania społeczno-gospodarcze wynikają przede wszystkim ze struktury demograficznej gminy, w tym względnie stałego poziomu liczby ludności gminy, oraz z możliwości rozwoju gospodarczego.

Uwarunkowania komunikacyjno-infrastrukturalne wynikają przede wszystkim ze stanu sieci komunikacyjnej gminy, w tym dróg gminnych i powiatowych oraz drogi wojewódzkiej, a także ze stanu sieci infrastruktury technicznej, w tym możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii.

V.2. *Synteza kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.*

Kierunki rozwoju przestrzennego obejmują wydzielenie trzech grup stref struktury przestrzennej gminy – stref zurbanizowanych, rolno-przyrodniczych oraz przyrodniczych. Dla każdej z nich zostały wskazane dopuszczalne przeznaczenia terenów, wyznaczając pierwszą grupę pod zabudowę, w tym pod mieszkalnictwo i nowe inwestycje. Ponadto określone zostały parametry zabudowy i zagospodarowania terenów (wysokość, udział powierzchni biologicznie czynnej), a także wyznaczone tereny wyłączone z zabudowy i pełniące funkcje ekologiczne.

Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego obejmują ograniczenia obowiązujące na obszarach cennych przyrodniczo objętych ochroną, a także zasady kształtowania środowiska, w tym zalesień gruntów niższych klas.

Kierunki ochrony środowiska kulturowego obejmują ograniczenia obowiązujące w strefach ochrony konserwatorskiej oraz wytyczne ochrony innych obiektów zabytkowych.

Kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej obejmują zasady rozbudowy i modernizacji układu drogowego i rozbudowy sieci infrastruktury technicznej, w tym w zakresie wykorzystywania alternatywnych źródeł energii.